

juli/augustus 2015

SamenKerk **6**

Uitgave van het Bisdom Haarlem - Amsterdam

Algemeen econoom bisdom
met pensioen

pagina 6

Pauselijke encycliek
"Laudato si"

pagina 3 & 24

Fijne zomervakantie!

In dit nummer

Woord van de bisschop	3
Interview Emile Duijsens: "Je moet het samen doen"	6
Kroniek	9
Kerkengiek: De torens van de Lucaskerken van Hem en Venhuizen	10
Ervaring: En mee het veld in!	12
Heilig Jaar van Barmhartigheid	14
Jaar van het godgewijde leven: Feest in Egmond	16
Eerste Communiefeest	18
Vormselfeest	19
Inspiratie: Zij is er al	20
Terugblik Rome	22
Parels uit de schattengrot	23
Encycliek: Laudato si	24
Puzzel	28
Van Onderop	30
Kort nieuws	32
Muziek: Kom en zing!	35
Geboekt	36
Personalialia	38
WJD Krakau	40

Colofon

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 6 jaargang nr. 40

Hoofdredactie

Wim Peeters

Eindredactie

Christel Kersters-Van der Pijl

Redactie

Eric Fennis, Christel Kersters-Van der Pijl, Wim Peeters, Eric van Teijlingen, Petra Vermeer

Met bijdragen van:

Marcel Poorthuis, Hein-Jan van Ogtrop, Marius van der Knaap, Bert Stolwijk, Berry Klaassen, Frank Kamp

Redactieadres:

Samen Kerk
Postbus 1053
2001 BB Haarlem

Telefoon: (023) 511 26 60, Faxnummer: (023) 511 26 59
IBAN: NL86 ABNA 0230 8523 19
E-mail: pvermeer@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
Internet: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl
De volgende uitgave verschijnt op 3 september.

Abonnementsprijs:

€ 30,00 per jaar; buitenland: € 36,00 per jaar
Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:

Borgerpark Media
Postbus 8027
6060 AA Posterholt
Telefoon: (0475) 711 362
E-mail: info@borgerparkmedia.nl
www.borgerparkmedia.nl

Vormgeving/technische realisatie:

Novente vormgevers, Lunteren

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

De paus en het milieu

Op 18 juni stapte paus Franciscus in een profetische rol. Hij presenteerde zijn nieuwe milieucycliek. Niet zomaar een encycliek, die politiek correct oproept tot minder vervuiling, maar een spiritueel document dat onze hele visie op de natuur, op de mens en zijn toekomst kritisch ontleedt in het licht van het evangelie. Hij gaf het de naam 'Laudato si', ontleent aan een lied van de heilige Franciscus: "Geprezen zijt Gij, Heer, door onze zuster, moeder aarde, die ons onderhoudt en stuurt, en veelsoortige vruchten voortbrengt, bonte bloemen en kruiden". Voor Franciscus is de natuur als een prachtig boek, waarin God tot ons spreekt, en ons leert wie we zijn. Daarmee begint alles.

Kijken naar de natuur

Als je het universum, de natuur en zelfs de mens alleen maar ziet als product van toevallige kosmische ontwikkelingen zonder zin of doel, dan – waarschuwt de paus – "dreigt ons geweten het bewustzijn van verantwoordelijkheid te verliezen". Dan vervallen we gemakkelijk in een "relativisme", een soort 'na ons de zondvloed'-mentaliteit. Maar als je de natuur, de aarde ziet als wat het is, een geschapen wonderland, dat ons draagt en voedt, een plaats die ons gegeven is om te leven, te groeien, op weg naar onze eeuwige bestemming; een plaats ook die zelf op weg is om omgevormd te worden tot een nieuwe hemel en nieuwe aarde, dan raak je vol van bewondering en vreugde... En dan verandert ook je handelen. Wat zien we als we kijken naar de natuur? Als we kijken naar een boom? Zo veel kubieke meter hout? Of een levend organisme, pure schoonheid? St. Franciscus noemde de planten en dieren, de zon, maan en sterren zijn broeders en zusters. Niet vanuit een naïeve romantische houding, maar vanuit een diep besef van eenheid van alle dingen. Dat is het eerste waartoe de encycliek uitnodigt: intenser en anders te kijken naar de natuur, naar de ander en naar onszelf. Toen ik jong was woonden we in Bergen vlak bij de bossen en de duinen. Urenlang zwierf ik elke dag door de natuur. Als het donker werd zat ik vaak op een duintop, zomaar te kijken naar de maan en de sterren. Ik liet de stilte op me inwerken. Eenmaal heb ik een soort spirituele ervaring gehad. Alles werd ineens veel mooier. In alles voelde ik verbondenheid en liefde. Het duurde maar kort. Bij Franciscus was het de grondtoon van zijn leven. Maar hij is tenslotte heilig. Ik moet nog maar zien het te worden. U trouwens ook.

De noodzaak van verandering

We horen bij de natuur, maar tegelijk overstijgen we het verre. We zijn gemaakt uit het slijk van de aarde, maar dragen ook Gods Geest in ons. Zo leert het ons het boek Genesis. Als geestelijke wezens zijn we kinderen van God, broeders en zusters van elkaar. Dat besef van fundamentele eenheid en verantwoordelijkheid voor elkaar, wil paus Franciscus sterken. Op z'n bekende directe wijze kan hij dan ook heel praktisch en concreet worden. Als we doorgaan met produceren en consumeren zoals we nu doen, zegt hij, dan vernietigen we in snel tempo onze planeet. »

Ontdek de Schoorlse Duinen met al je zintuigen tijdens de Zintuigtocht vanaf Buitencentrum Schoorlse Duinen.
Meer info: www.staatsbosbeheer.nl/schoorlseduinen

Als we onszelf beschouwen als bevoorrechte minderheid, die meent recht te hebben om te consumeren op een wijze die niet te veralgemeniseren is, omdat onze planeet niet in staat is om het afval van een dergelijke consumptie op te slaan, dan doen we groot onrecht aan de armen van deze wereld wat “alleen maar kan leiden tot geweld en wederzijdse vernietiging”. Vooral politici krijgen de wind van voren. Hij verwijt hen een “opvallende zwakheid van handelen”. De economische crisis van 2008 was ook een kans om zwakheden in het systeem te herstellen, maar – klaagt Franciscus – het is niet gebeurd. De encycliek is een soort ultieme poging om

op te roepen tot een existentiële dialoog tussen volkeren, culturen en religies, om te komen tot een “integrale ecologie”, die de mens centraal stelt.

De creativiteit van de heilige Geest

Maar niets zal slagen zonder Godsbesef. Ook daarin is Franciscus heel direct. “Zonder een besef van God als Schepper, van z’n Almacht en Majesteit, dringen we de realiteit onze eigen menselijke wetmatigheid op”. Hij roept ons ook op om vertrouwen te stellen op de oneindige creativiteit van de heilige Geest, die het onmogelijke mogelijk kan maken, de meest complexe

situaties kan ontwarren, en zelfs uit het kwade nog het goede kan halen. In alles wat gebeurt, de rampen, de gevaren, en het lijden van zo velen, ziet de paus ook de

“In Christus, getuigt de paus, is onze toekomst al verzekerd”

“barensweeën” van een nieuwe tijd. Net als een barend vrouw voelen we alleen de pijn, maar zien nog niet het kind dat komen gaat. God ziet het wel. Die nieuwe tijd zal komen, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, maar hoé het zal komen hangt van ons af. Komt het vanuit chaos en algemene *collaps*, of zullen we nog de wonderen van Gods barmhartigheid zien. Het hangt af van onze bereidheid tot verandering, ommekeer van leven, persoonlijk en collectief, van een terugkeer naar God, naar zijn liefde en zijn gerechtigheid, maar ook – benadrukt hij – van het invoeren van de voorspraak en bescherming van Maria, “de Vrouw, bekleed met de zon”.

In de sacramenten is de natuur verheven

In Christus, getuigt de paus, is onze toekomst al verzekerd. In Hem is alles nieuw gemaakt. Hij is opgestaan

uit de dood in een nieuwe verheerlijkte lichamelijkeheid. Wij zullen volgen, als we met Hem verbonden blijven. Al het kwaad van onszelf en de wereld is door Hem al gedragen en uitgeboet. Je moet het alleen erkennen, berouwen en bij Hem brengen. In de sacramenten is ons de voorsmaak van de eeuwigheid al gegeven, schrijft Franciscus. Daarin “heeft God de natuur verheven tot medium voor deelname aan Zijn bovennatuurlijk leven”. De heilige Eucharistie is hiervan de hoogste manifestatie. De natuur wordt hier verheven en vergeestelikt, brood en wijn gemaakt tot Lichaam en Bloed van de Opgestane Heer. De paus beschrijft dit dagelijks wonder als “levenselixer van onze wereld”, als act van kosmische goddelijke liefde, als krachtbron voor ziel en lichaam voor ieder die het met geloof en liefde, en in staat van genade, ontvangt. De schepping roept ons tot bezinning.

Ik wens u in deze vakantietijd toe dat u de schoonheid en vreugde van de natuur mag beleven, het met nieuwe ogen mag zien als geschenk van Gods liefde, en dat het u dichter brengt bij God en bij elkaar. <

+ Bisschop Jozef Marianus Punt

De prachtige natuur van de duinen bij Bergen-Schoorl. Foto: Staatsbosbeheer Schoorl.

Veronie en Emile Duijsens bij de afscheidsreceptie op 26 juni in de tuin van het bisschopshuis

Algemeen econoom bisdom gaat met pensioen

Emile Duijsens: "Je moet het samen doen"

Emile Duijsens neemt afscheid als algemeen econoom van het Bisdom Haarlem-Amsterdam. Twintig jaar lang gaf hij leiding aan het financiële en praktische reilen en zeilen van het bisdom. Roerige tijden kwamen en gingen: stromingen die het niet met elkaar eens waren, het overlijden van Mgr. Henny Bomers, de vergrijzing en de economische crisis. Gelukkig is het bisdom in een rustiger fase terecht gekomen en daarom overheersen bij hem de dankbaarheid en de vreugde over het werk dat hij heeft kunnen verrichten.

"Mgr. Bomers heeft mij destijds aangenomen. Een heel aardige, lieve man waar ik het altijd goed mee heb kunnen vinden. De sfeer in de curie (bestuursorgaan van het bisdom, red.) was in 1995 anders. Er waren veel meer afdelingen, die ook nog eens apart van elkaar functioneerden. Als nieuwkomer kon ik destijds een bijdrage leveren aan het creëren van meer eenheid en samenwerking." Een triest moment was het plotseling overlijden van Mgr. Bomers in 1998. Dat betekende dat Mgr. Punt de eindverantwoordelijkheid kreeg. Duijsens: "Bisschop Punt is met een aantal mensen om zich heen verder getrokken, en ik was daar één van. En dat is wat mij betreft altijd heel goed gegaan."

Interessante functie

Algemeen econoom, het is een functiebenaming die niet direct duidelijk maakt wat het werk inhoudt. Duijsens: "De functie is heel divers, dat maakt het zo interessant. Je werkt op het snijvlak van economie, juridische, personele en facilitaire zaken, en je geeft leiding aan de afdeling bouwzaken. Als je een bisdom zou vergelijken met een bedrijf, zou de bisschop de functie van CEO bekleden en de econoom als CFO/financieel directeur functioneren. Echter, deze functie is officieel vastgelegd in het kerkelijk recht en heeft daarom de naam 'econoom' (zie ook kader 'Taken van een econoom vanuit het kerkelijk recht'). De econoom werkt in nauw

overleg met de bisschop en de zogenaamde REA, de Raad van Economische Aangelegenheden. Dit is een belangrijk adviesorgaan van de bisschop dat ook voor de econoom van groot belang is om advies in te winnen."

Vele dossiers

Duijsens heeft in twintig jaar tijd vele dossiers aangepakt. "We hebben moeten anticiperen op de ontwikkelingen in de kerk. Er waren acht dekenaten met eigen personeel, dit was financieel te zwaar. In 2007 en 2010 hebben we de dekenaten gesaneerd. Dat is nooit prettig voor de betrokkenen! Ik heb altijd geprobeerd dat met de nodige empathie te doen." Op landelijk niveau pakte hij grote uitdagingen aan in samenwerking met andere bisdommen. Duijsens: "We hebben samen met het bisdom Rotterdam de ledenadministratie voor de parochies opgezet en weer gekoppeld aan de basisadministratie van de gemeente. We hebben daardoor als Katholieke Kerk de beschikking over een geüpdate ledenadministratie, zonder de privacy aan te tasten. Ook de ICT-faciliteiten hebben we als bisdommen samen opgepakt. Met wisselende resultaten. Dit moet je blijven updaten."

De crisis van 2008 was een van de dieptepunten in de loopbaan van Duijsens. "Het deed veel met me. Het geld is niet van jouw persoonlijk, maar je maakt je zorgen om de effecten op de exploitatie en op de waarde van gebouwen en dus de verkoopbaarheid daarvan. We zijn er als bisdom uiteindelijk redelijk goed vanaf gekomen. Maar het gaf een switch in de beleidsbenadering."

Tiltenberg

Gelukkig zijn er ook veel positieve ontwikkelingen geweest. Duijsens memoreert het opzetten van de Tiltenberg als een van de hoogtepunten in zijn loopbaan. "We zijn gestart met een seminarie op de Bekslaan in Vogelenzang. Samen met de bisdomstaf en de afdeling bouwzaken hebben we de Tiltenberg gerealiseerd. Voor de RK Kerk is de priester onmisbaar, het seminarie is een solide basis onder het bisdom. Het is heel mooi dat de Tiltenberg al heel wat priesters heeft 'afgeleverd', ook voor andere bisdommen. Helaas zie je nu ook weer een kentering in de animo. Andere belangrijke initiatieven van de bisschop waar ik aan heb mogen bijdragen, zijn het missionair centrum Heiloo, de vestiging van de Sant'Egidio gemeenschap in de Mozes en Aäronkerk en de komst van de zusters Benedictinessen in Aalsmeer."

Marketing

De toekomst van de kerk ligt in de parochies. Wat ziet Duijsens als kansen én bedreigingen voor de parochies?

Emile Duijsens

Emile Duijsens (65) is getrouwd met Veronie en heeft 2 dochters. Hij woont in Voorburg. Afkomstig uit Limburg, studeerde hij economie in Tilburg. Hij werkte bij het Ministerie van Landbouw en Visserij toen hij in 1995 een personeelsadvertentie zag voor de functie van econoom van Bisdom Haarlem-Amsterdam. Op 1 juni jl. was hij 20 jaar in dienst bij het bisdom. Na zijn pensionering zal hij betrokken blijven in de financiële wereld door zijn voorzitterschap van de Raad van Commissarissen van verzekeraar Donatus. Daarnaast zal hij meer tijd gaan besteden aan hobby's als golfen, lezen en piano spelen.

"Er wordt te weinig aandacht besteed aan de geldwerving in de parochie. En dat het bij geldwerving gaat om méér dan alleen geld! Het gaat om pastoraat, cultuur, sfeer, evangeliseren en het benaderen van randkerkelijken. Houd de parochie in beeld van de gemeenschap én houd de gemeenschap actief betrokken! De financiën van de parochie hangen uiteindelijk af van het geheel van de parochie. Het gaat om de marketing van de parochie. Marketing is modern woord om mensen betrokken te maken bij je product. Maar je product is heel divers: liturgie, catechese. Je moet dus kunnen differentiëren." Geldt dit ook voor de Kerk landelijk? Duijsens: "Jazeker. We dachten eerst dat een diocees heel maakbaar was. Maar uiteindelijk is bijvoorbeeld het sluiten van kerken niet van achter een bureau te bedenken. Je moet gemeenschappen behouden én de kring groter maken. Daarom laten we het in bisdom Haarlem-Amsterdam graag aan de parochies over om te komen met plannen. We kunnen ze adviseren, maar ze moeten met eigen »

Foto's: Isabel Nabuurs

Taken van een econoom vanuit het kerkelijk recht

De taak van de econoom is omschreven in het Wetboek van het Kerkelijk Recht (Can. 494). Elk bisdom is verplicht een econoom te benoemen. Deze is verantwoordelijk voor het zakelijk beheer van de goederen van het bisdom. Daarnaast zijn parochies, caritasinstellingen en Katholieke Kerkelijke Instellingen volgens hun Algemeen Reglement verplicht hun jaarrekening te laten controleren en hun begroting goed te laten keuren door de bisschop. De bisschop heeft de econoom gemachtigd deze goedkeuring namens hem te mogen verlenen. Parochies zijn ook verplicht toestemming aan het bisdom te vragen voor daden van buitengewoon beheer zoals het aanvaarden van erfenissen en de verkoop c.q. aankoop van onroerend goed. De econoom speelt hierin een adviserende rol. Daarnaast adviseert hij de parochies bij hun financiële beleid. Op landelijk niveau zit de econoom in het College van economen t.b.v. de bisschoppenconferentie. Daar wordt door bisdommen gezamenlijk opgetrokken om zaken efficiënter te maken.

initiatieven komen. Daarbij is openheid van zaken heel belangrijk. Neem de mensen in je achterban mee! De vernieuwingen in de ANBI en de publicatieplicht die per 2016 ingaan, zullen hier aan bijdragen. De RK Kerk heeft de naam heel rijk te zijn. Maar dit is helaas niet meer zo! Iedereen kan dat zelf inzien op de balansen van parochies, en iedereen moet hier ook de mogelijkheid toe hebben.”

Parochies als basis

Dicht bij de parochies blijven, dat is het advies dat Duijsens meegeeft aan zijn opvolger Thom van der Steen. “Parochies zijn de basis. Daar vindt het plaats. Werk als bisdom mee aan constructieve oplossingen bij positieve en negatieve zaken en blijf *on speaking terms*. Gaat het buiten de grenzen? Wees dan streng, maar help vooral mee.” Als ander belangrijk aandachtspunt wijst Duijsens op de Parochiële Caritas Instellingen (de PCI's). “Het zijn stille krachten op de achtergrond in de

parochies. De noodzaak neemt steeds meer toe (door bezuinigingen en werkloosheid). Mijn hoop is dat de PCI's moeite blijven doen om onzichtbare noden op te sporen en te ondersteunen!”

Dankbaar

Dieptepunten én hoogtepunten, Duijsens ziet het als een voorrecht om vanuit de positie als econoom ze meegeeft te hebben. “Ik ben zeer dankbaar voor de collega's, medewerkers, de staf, de bisschop, de hulpbisschop, en oud-Vicaris-Generaal Mgr. De Groot. Hij was een belangrijke sparringpartner voor mij. De samenwerking met de Raad van Economische Aangelegenheden is ook altijd bijzonder goed en vertrouwensvol geweest. Ik kijk met grote dankbaarheid terug op de afgelopen 20 jaar!” <

Christel Kerssens-van der Pijl

De nieuwe econoom

Thom van der Steen MBA is per 1 april j.l. als algemeen econoom in dienst getreden van het bisdom Haarlem-Amsterdam. Hij is geboren in Amsterdam, getrouwd met Marie en zij zijn de trotse ouders van dochter Mathilde en zoon Pascal. Van der Steen was ruim zes jaar werkzaam als financieel directeur bij Brinks Nederland b.v. Een dezer weken hoopt hij met zijn gezin te kunnen verhuizen naar Haarlem.

Uit de kroniek van de bisschoppen

Bedevaartsdag Vrouwe van alle Volkeren

Op Pinksteren was Mgr. Jos Punt bij de bedevaartsdag ter ere van Maria, de Vrouwe van alle Volkeren, die voor het eerst plaatsvond in Heiloo. Samen met zo'n 800 gelovigen vierde hij de Eucharistie, was er gelegenheid voor ontmoeting, terwijl 's middags Mgr. Jan Hendriks voorging in het Lof.

Foto: Jan-Jaap van Peperstraten

Feestelijke priesterwijding

In de kathedraal in Haarlem zijn op 30 mei twee nieuwe priesters gewijd door Mgr. Jos Punt. Uit de parochies en gemeenschappen van de wijdelingen waren vele mensen gekomen om de plechtige viering bij te wonen en voor de beide wijdelingen, Marco Cavagnaro en Andrea Geria, te bidden. Een flink gezelschap was overgekomen uit Italië waar de beide wijdelingen vandaan komen. Een vijftigtal priesters was aanwezig om mede de handen op te leggen.

Sacramentsprocessie Amsterdam

Op Sacramentszondag (7 juni jl.) trok men wederom in processie over de Amsterdamse grachten. De nieuwe nuntius in Nederland, Mgr. Aldo di Cavalli, was hoofdcelebrant in de voorafgaande Eucharistieviering, waarbij onze hulpbisschop Mgr. Jan Hendriks preekte.

Vanwege de zomervakantie hebben de bisschoppen weinig tot geen (formele) afspraken.

Voor de overige activiteiten van de bisschoppen en actuele informatie zie: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

De bedoeling van deze serie artikelen is om aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel (met name van het Oude Testament) in de kerkelijke architectuur. We behandelen al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Is er ooit een boekje over verschenen? We zijn geïnteresseerd. West-Friesland kent vele kerken: vandaag naar Venhuizen (en ook even naar Hem).

Het St. Lucasbeeld

De St. Lucas vanaf de overkant

De torens van de Lucaskerken van Hem en Venhuizen

Wie Venhuizen zegt, zegt ook Hem. De twee dorpen zijn aan elkaar gekoppeld. Beide dorpen zijn waarschijnlijk al in de 12^e eeuw ontstaan. Venhuizen wordt in 1335 als 'Veenhusen' benoemd. Over Hem (eerder 'Rottaerdshem' geheten) wordt in 1343 gesproken. Hem kreeg in 1414 zelfs stadsrechten maar die waren louter bestuurstechnisch van aard. Beide dorpen waren veenontginningen die in de 15^e eeuw tot bloei kwamen.

Venhuizen

Het oudste bouwwerk van Venhuizen is de huidige Hervormde Kerk (Kerkweg 113), oorspronkelijk gewijd aan St. Emerentia. Het schip kwam kort vóór 1500 tot stand, begin 16^e eeuw gevolgd door het laatgotische koor en dwarsschip. Volgens mij werd architect Stuyt bij de bouw van de kerk van Castricum hierdoor geïnspireerd. In 1875 werd het schip ingekort en verrees een nieuwe toren naar ontwerp van T.C. van der Ster. In 2003 was er een vreselijke brand. Heel erg, want een kostelijke serie houten heiligenbeeldjes boven bij de gewelven (de beeldenstormers konden er niet bij om ze te vernielen) verbrandden toen. De kerk werd onmiddellijk herbouwd in 2004-2005 maar de lege plekken onder de gewelven herinneren pijnlijk aan het gemis van de beelden. Aan de zuidkant van het dorp ligt een oud raadhuisje. In 1662 gebouwd als koggenhuis met waag en cachot. Tegenover het voormalige raadhuisje begint het Westeinde waaraan op nr. 2 de katholieke St. Lucaskerk ligt.

De St. Lucas in Venhuizen

Links zien we nog een deel van het klooster van de zusters Ursulinen. De kerk vervangt een kerk waar voor architect C. de Haan in 1830 het ontwerp had gemaakt. Kosten: 20.000 gulden. Op 20 oktober 1835 is die kerk door Mgr. van Wijckerstoot gewijd. In 1847 werd de bij de kerk bedoelde ranke toren gebouwd. Het kerkgebouw bleek niet groot genoeg en met behoud van toren en schip werd in 1894 een dwarsschip en koor aangebouwd door architect P. Snel. Mgr. Bottemanne wijdde de aldus vernieuwde kerk in 1895 in. De kerk had 600 zitplaatsen. Op oude foto's uit 1950 zien we deze mooie St. Lucaskerk nog fier overeind staan. Het priesterkoor stichtelijk verlicht door de boogramen in glas en lood. De sierlijk gesneden communiebank met een voorstelling van het laatste avondmaal en de ronde preekstoel bewaakt door twee mensgrote engelen met houten vleugels. De kerk bezat een drietal kazuïfels met fraai borduurwerk uit die tijd vóór de Hervorming, een achttiende-eeuwse missaalband en enige schilderijen met o.a. een

afbeelding van de H. Emerentia, afkomstig uit het oude schuilkerkje. Het was een godvruchtig kerkje vertelt men, je begon haast vanzelf te bidden. Zonde dat het zo bouwvallig werd.

Nieuwe Sint Lucas Venhuizen

Langzamerhand werd de oude kerk met de 600 plaatsen toch te klein. De bevolkingsaanwas na de oorlog '40-'45 stimuleerde het kerkbestuur om nog meer te kiezen voor de bouw van een grotere kerk. In 1952 kreeg men bericht dat de oude Lucaskerk op alle punten was afgekeurd. Het was onmogelijk om, al was het maar voor een jaar, zonder kerk te leven. Dus werd links naast de oude kerk een nieuwe kerk gepland. Door de architecten Van Oerle & Schrama werd een flink gebouw, zuid-noord, haaks op de oude kerk gebouwd. De oude school (1869) en het oude kerkhof uit 1835 moesten wijken. De bouw verliep voorspoedig. Op de hoek, links van het priesterkoor werd de eerste steen geplaatst op 13 juli 1955. Op 20 juni 1956 werd de kerk door Mgr. Huibers geconsacreerd. De oude Lucas was spits en rank, de nieuwe Lucas ligt breeduit te rusten in het West-Friese land. Ook het interieur is ruim te noemen. Het hoofdschip met het middenpad tussen twee rijen banken is vrij van zuilen. Het altaar stond in de begintijd al een stukje van de achterwand vandaan. Bisschop Huibers opperde al dat men zo met het gezicht naar het volk zou kunnen

De Theresiakapel in Hem

celebreren. Rechts een overwelfd pad dat doet denken aan een kloostergang. De hoge zuilen aan de linkerkant vormen de scheiding tussen het brede middenschip en de enorme zijbeuk waarin ook veel plaatsen te vinden zijn. De nieuwe kerk werd meteen al druk gebruikt. De naam Venhuizen werd een begrip in de wereld van de oecumene. Dominee Lugtigheid en Pastoor Kwakman deden aan intercelebratie en haalden de wereldpers. Het kerkje van Oosterleek (oorspronkelijk uit 1694) aan de dijk werd centrum van de oecumenische gemeenschap met die naam. De experimenten waren geen lang leven beschoren helaas. De Lucasparochie leefde verder en in 1963 werd een indrukwekkend beeld van St. Lucas voor de kerk gezet van J.Eloy en L.Brom, beeldhouwers te Utrecht en in 1992 wordt er nog een mooie icoon van de patroonheilige Lucas van de hand van Simon Koopman opgehangen. In 1995 wordt de kerk heringericht. In 1996 wordt het 40-jarig bestaan van de kerk gevierd en volgens het historische boek van J.H. Pielage bestaat de parochie van Hem-Venhuizen dan 649 jaar.

Op naar Hem

Over Hem gesproken: even verderop aan het Westeinde staat een grenspaal met leeuw uit 1791 die de grens van Venhuizen en Hem markeert. Een Hem is een door dijken omsloten stuk land. Het dorp is net als Venhuizen in de 12^e eeuw als veenontginning ontstaan. Langs dit langgerekte lintdorp liep van 1913-1936 de tramlijn Hoorn-Bovenkarspel. In Hem is een rk. hulpkapel gewijd aan Theresia uit 1930. Maar voor je zover bent, kom je eerst langs een oude slanke toren. Die zat vroeger vast aan de Herv. Kerk die oorspronkelijk gewijd was aan... St. Lucas!

Middeleeuwse Lucaskerk van Hem

De middeleeuwse kerk is in 1858 door een andere kerk vervangen maar die is ook weer gesloopt (in 1972). Wel handig voor de opgravingen. Men vond toen resten van oude 13^e eeuwse tufstenen muren. Een zeldzaamheid in deze streken. Van weinig

De toren van de oude Lucaskerk in Hem

kerkjes in West-Friesland zijn zulke oude resten gevonden. Dat komt omdat vele dorpskernen hier in de buurt zijn verplaatst en door de toenemende welvaart in de 15^e eeuw men dapper aan het werk ging om overal 'nieuwe' kerkjes te bouwen. Fiere torens verrezen: in Wijdenes, Schellinkhout om er maar een paar te noemen en hier in Hem. De toren hier werd vlak voordat Luther actief werd gebouwd. De toren maakt op iedere passant indruk. En dan te bedenken dat hij na een brand in 1897 nog met 15 meter is ingekort!

Als we weer even teruggaan naar de nieuwe St. Lucaskerk in het nabijgelegen Venhuizen blijkt daar hetzelfde gebeurd te zijn. Toen de toren van de katholieke Lucaskerk in Venhuizen voltooid moest worden, was het geld op. Daarom staat er op de torso-toren plompverloren een stalen stelling met een klok erin. De parochianen vinden hem echter hoog genoeg en met die van de oude Lucas in de buurt is het wel uit te houden. <

Hein Jan van Ogtrop, Haarlem

Gebruik is gemaakt van het boekje van Klaas Tol b.g.v. het 40 jarig jubileum.

Ervaringen van aalmoezenier Frank Kamp

Mee aan boord en mee het veld in!

Op 11 augustus 2014 kwam ik op voor de specialistenopleiding aan de Koninklijke Militaire Academie in Breda. Vanaf november dat jaar loop ik als aalmoezenier rond op Marine Kazerne Erfprins in Den Helder. Graag deel ik met u mijn eerste ervaringen in de krijgsmacht.

De datum van je opkomst: bij defensie weet elke militair de datum van zijn of haar opkomst. Die datum heeft een bepaalde waarde, het is het beginpunt van een nieuw leven. Op maandag 11 augustus begon ik met twintig anderen aan de korte officiersopleiding die speciaal is ingericht voor specialisten: mensen die als arts, tandarts, geestelijk verzorger e.d. in het leger aan de slag willen gaan. Tien weken duurde onze opleiding, tien weken bikkelen: exercitielees, lange afstanden lopen (marsen), sporten, schietles, militaire-EHBO-les, drie keer op bivak gaan en heel veel verschillende vakken gedoceerd krijgen in de collegezaal: militair recht, leiderschap, ethiek, etc. In een korte tijd krijg je het gevoel een militair te zijn, weet je hoe te gedragen in de militaire organisatie en word je samen een hechte groep. Slapen op kamers met zes personen, samen eten, samen sporten, samen studeren, samen afzien. Aalmoezeniers (en dat geldt voor alle geestelijk verzorgers bij defensie) zijn geen militairen, maar 'gemilitariseerde burgers'. Zij dragen dus ook geen wapens en staan ook buiten de hiërarchische lijn van de krijgsmacht. De geestelijke verzorging is daarmee een vrijplaats voor de militairen binnen de militaire organisatie.

Over grenzen heen

Op meerdere momenten tijdens de opleiding probeert 'het kader', de militairen die de leiding hebben over onze groep (ons peloton), de groep en de individuele groepsleden over grenzen te trekken. Het is een waardevolle ervaring die wij opdoen: dat wanneer je denkt 'ik kan niet meer', je nog een hele tijd verder kunt. En als je echt niet meer kunt, zijn er de anderen die helpen. Tijdens ons eindbivak moesten we op zondagavond met onze volle bekleding lopen: helm op, zware 60 liter tas op de rug en per groep van tien personen moesten we twee brancards en een landmijn meenemen. We hadden nog niet gegeten. Om 18.00 uur gingen we van start met de kaart van het gebied (Zuid-Limburg) in de hand, lopend van punt naar punt. Rond 23.00 uur kregen we eindelijk te eten, we waren toen al behoorlijk kapot. Iemand in de groep raakte bewusteloos van de vermoeidheid en de honger. We hoopten op een ritje met de truck van Oud-Valkenburg terug naar ons bivakterrein net buiten de wijk Amby van Maastricht, maar nee hoor, we mochten nog terug lopen en zelfs een tijd iemand van de groep op een brancard dragen. Om 03.00 uur

kwamen we uitgeput en dodelijk vermoeid op het bivakterrein aan: dit zullen we niet snel vergeten ...

Oplopen

Intussen zijn we bijna een jaar verder en loop ik als aalmoezenier rond op Marine kazerne Erfprins in Den Helder. 'Wat doe je zoal?' is een vraag die mij vaak gesteld wordt.

'Oplopen' (hier en daar een praatje maken), gesprekken voeren met matrozen in opleiding en andere collega's, lessen voorbereiden en verzorgen, deelnemen aan het SMO (Sociaal Medisch Overleg), het bezinningsmoment verzorgen tijdens het introbivak en meegaan het veld in! Dat laatste is voor mij wel de kers op de taart. Als aalmoezenier aanwezig zijn tijdens het introbivak, meegaan tijdens de grote mars of meegaan tijdens de "Volharding" (het eindbivak van de matrozen in de Eerste Militaire Vorming): voor mij is dat het bijzondere van ons werk: dáár zijn waar de militairen zijn. Als ze afzien en kapot gaan tijdens de Volharding, dan loop ik met ze mee. Terwijl veel van mijn groepsleden van de specialistenopleiding hun werk nu vooral achter een bureau doen, gaan wij als geestelijk verzorgers gewoon mee het veld in, gaan wij mee aan boord, delen we echt het 'gewone' leven van de militairen.

Naast het werk op de kazerne ben ik ook de geestelijk verzorger van Zr. Ms. De Ruyter, een fregat. Geestelijk verzorgers bij krijgsmacht hebben vaak twee plaatsingen: aan de wal en aan boord. Het komend jaar ga ik regelmatig varen met De Ruyter en ben ik pastor en vertrouwenspersoon aan boord. Maar naast de werkzaamheden op de kazerne en aan boord van een schip worden we ook geregeld ingezet voor nog andere taken: b.v. een herdenkingsceremonie op de Middellandse Zee, een toespraak bij de herdenking van de burger slachtoffers van de opstand van de Georgiërs op Texel aan het einde van de Tweede Wereldoorlog en een huwelijk van een militair.

Levensverhaal

Ook al ben ik zelf nog maar net begonnen, toch heb ik al heel wat bijzondere en waardevolle gesprekken en momenten meegemaakt. Al heel wat (jonge) militairen hebben hun levensverhaal met mij gedeeld. En ik deel mijn verhaal met hen en vertel daarbij wat geloven in God voor mij betekent.

Verschillende mensen hebben mij gevraagd of ik het meer 'kerkelijke' werk niet mis. Voor mij is dit werk echter een kwestie van roeping. Al jaren praten en dromen we er als kerkgemeenschap over, om meer naar buiten te treden, een missionaire kerk te zijn. Ik ervaar nu concreet, dat ik die missionaire kerk ben.

De kerk redden

Terugkijkend moet ik eerlijk toegeven, dat ik aan het begin van mijn pastorale werk, in 2003 als pastoraal werker in Heerhugowaard, wel eens dacht, dat ik de kerk moest redden; een beetje zoals Franciscus die eerst dacht dat hij het kerkje van San Damiano moest herstellen. Later ontdekt Franciscus, dat hij dit mag loslaten en eropuit mag trekken met de blijde boodschap. En zo is het ook met mij. <

Diaken Frank Kamp

Frank Kamp werkte vanaf 2003 als pastoraal werker in de parochie van de H. Dionysius in Heerhugowaard, vanaf 2009 als diaken en vanaf 2013 als diaken in de parochies van regio De Noordkop (m.n. in 't Zand, Anna Paulowna en Breezand).

Barmhartigheid: het centrale thema van paus Franciscus

Heilig Jaar van Barmhartigheid

Paus Franciscus verrast sinds zijn pausverkiezing in maart 2013 de Kerk en de wereld geregeld met zijn uitspraken, gebaren of gedragingen. Op 13 maart jl. kwam plotseling de aankondiging dat er van 8 december 2015 tot 20 november 2016 voor de Kerk een Heilig Jaar zal zijn. Een Heilig Jaar met een thema, namelijk de barmhartigheid van de Vader.

De aankondiging van dit aanstaande Heilig Jaar (of Jubeljaar) deed de paus zelf tijdens een boeteviering in de St. Pieterskerk vanwege de Veertigdagentijd. Daarbij zei hij: "Ik ben ervan overtuigd dat de hele Kerk – die veel behoefte heeft om genade te ontvangen, omdat we zondaars zijn – in dit Heilig Jaar de vreugde zal herontdekken om de genade van God vruchtbaar te maken, omdat we allemaal geroepen zijn om troost te geven aan elke man en vrouw van onze tijd." Daar voegde hij aan toe dat God altijd en steeds weer vergeeft. En daarom moet we niet ophouden God om vergeving te vragen. Op zaterdag 11 april werd de pauselijke Bul 'Misericordiae Vultus' (Het gelaat van barmhartigheid) officieel voorgelezen en gepubliceerd, waarmee het Jubeljaar formeel werd aangekondigd.

Heilig Jaar

Het 'Jubileum van Barmhartigheid' begint met het openen van de Heilige Deur in de Sint-Pieterskerk op het Hoogfeest van de Onbevleete Ontvangenis op 8 december a.s., tevens de vijftigste verjaardag van de sluiting van het Tweede Vaticaans Concilie (1963-1965). Het Heilig Jaar wordt afgesloten volgend jaar op 20 november, op het Hoogfeest van Christus Koning. Het is de 27^e keer in de geschiedenis van de Katholieke Kerk dat er een Heilig Jaar zal plaatsvinden, maar de eerste keer dat een jubeljaar een thema heeft. In 1475 werd bepaald dat er in principe om de 25 jaar zo'n Heilig of Jubeljaar plaatsheeft. Het vorige Heilige Jaar was het Jubeljaar 2000, dat door de heilige paus Johannes Paulus II werd afgekondigd voor de start van het derde millennium (zie kader).

Jubeljaar of Heilig Jaar

Een Jubeljaar of Heilig Jaar is een bijzondere periode die door een paus wordt afgekondigd om de gelovigen extra te laten profiteren van de geestelijke schatten van de Kerk van Christus. Centraal staat de verzoening tussen mensen onderling en van de mens met God. Centrum van een Heilig Jaar is Rome. Bij aanvang van een jubeljaar worden de dichtgemetselde 'heilige deuren' van de vier Romeinse grote basilieken plechtig geopend. Uit heel de wereld pelgrimeren de gelovigen naar de Eeuwige Stad om er de graven van de apostelen te bezoeken. De paus verleent bij gelegenheid van een jubeljaar een bijzondere afluat. Dit gebruik is overgenomen uit het Oude Testament. De Israëlieten vierden om de vijftig jaar een jubeljaar. Daarbij kregen families die hun eigendommen hadden verloren of hun persoonlijke vrijheid, een nieuwe kans. Doel was om de gelijkheid tussen alle kinderen van Israël te herstellen. De bescherming van de zwakken gold daarbij als voorwaarde van gerechtigheid en maatschappelijke vrede. Het jubeljaar was volgens de Wet van Mozes de afsluiting van een reeks van zeven sabbatjaren. Zoals de sabbat, de laatste dag is van de zevendaagse week waarop mensen dienen te rusten, zo is het sabbatjaar het zevende jaar waarin het land rust moet worden gegund. (Bron: www.rkk.nl)

Foto: Leobard Himfelaar

Een jaar om te doen

In de Bul van 11 april schrijft paus Franciscus dat "barmhartigheid het voornaamste fundament is van het leven van de Kerk". En: "De geloofwaardigheid van de Kerk blijkt uit de barmhartige liefde en compassie die zij betoont. Waar christenen zijn, daar zou iedereen een oase van barmhartigheid moeten vinden." Franciscus wil een Kerk die barmhartig is, zoals (naar de woorden uit het Lucasevangelie) de Vader barmhartig is. Om die reden geeft Franciscus alle gelovigen heel praktische adviezen om in eigen leven, of gezamenlijk in de parochie, inhoud te geven aan dit jubeljaar, zoals: een bedevaart maken als teken van bekering, niet iemand veroordelen, afgunst, jaloezie en roddel vermijden, solidariteit tonen met mensen aan de rand van de samenleving, maar ook lichamelijke en geestelijke daden verrichten van barmhartigheid, aanbiddend bidden bij het Allerheiligst Sacrament enz.

Activiteiten in ieder bisdom

Nadrukkelijk roept de paus ieder bisdom op om, parallel aan het Romeinse programma voor het Heilig Jaar, ook in het diocees (en in parochies) activiteiten te ondernemen. Als voorbeeld noemt Franciscus dat er in ieder bisdom, analoog aan de vier hoofdkerken in Rome, een Heilige Deur van barmhar-

tigheid komt. Verder zal de paus, op Aswoensdag 10 februari 2016, voor ieder bisdom in de wereld speciale 'missionarissen van barmhartigheid' uitzenden, die de volmacht krijgen om zonden te vergeven waarvan de absolutie normaliter is voorbehouden aan de Heilige Stoel. Samengevat kan gezegd worden dat het komende Heilig Jaar geen Romeins feestje wordt. Het is nadrukkelijk de

bedoeling dat de gehele Kerk, in alle delen van de wereld, in bisdommen en parochies, het thema van de barmhartigheid van de Vader overweegt in geloof en in leven, in woorden en daden, in de Kerk als ook daarbuiten. Om die reden zal ook ons bisdom volop participeren in dit Heilig Jaar. <

Eric van Teijlingen

Het programma van het Heilig Jaar met paus Franciscus:

- 8 december 2015: opening van de Heilige Deur van de Sint-Pieterskerk
- 19-21 januari 2016: Dagen voor de organisatoren van Bedevaarten
- 10 februari 2016 (Aswoensdag): paus Franciscus geeft de Missionarissen van de barmhartigheid het speciale mandaat om te prediken en zonden te vergeven
- 3 april 2016: viering met bewegingen, verenigingen en religieuze instituten die het apostolaat van barmhartigheid bedrijven
- 24 april 2016: Dag voor de Vormelingen
- 29 mei 2016: jubelviering voor de diakons
- 3 juni 2016 (Heilig Hartfeest): jubelviering voor alle priesters
- 12 juni 2016: Dag voor de Zieken
- 26-31 juli 2016: Wereldjongerendagen in Krakau
- 4 september 2016: Dag voor de charitatieve vrijwilligers
- 25 september 2016: Dag voor de catechisten
- 9 oktober 2016: Feest van Maria, Moeder van Barmhartigheid
- 6 november 2016: Dag voor de gevangenen (viering in de St. Pieterskerk)
- 20 november 2016: afsluiting van het Jubeljaar

Het programma van het bisdom Haarlem-Amsterdam voor het Jubeljaar van barmhartigheid wordt in het najaar 2015 bekend.

Feest in Egmond

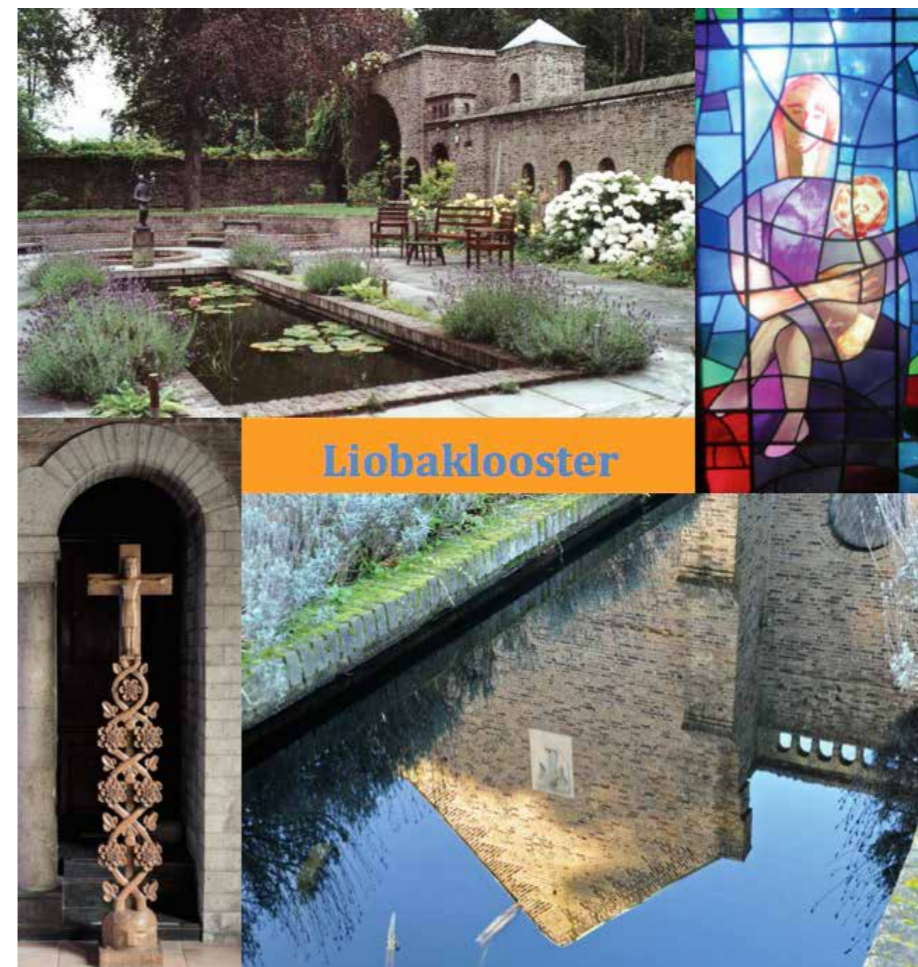
80 jaar aanwezigheid Lioba klooster en Abdij

Zeg je Egmond, dan zeg je abdij of kloosters (naast gezellig dorp of dorpen en strand). Sinds mensenheugenis zijn religieus leven en deze Noord-Hollandse badplaats met elkaar verbonden. In augustus vieren de Zusters van het Liobaklooster hun 80-jarig jubileum, maar ook de Paters Benedictijnen. Feest in Egmond dus!

De band tussen het kloosterleven en Egmond is echter veel ouder. Graaf Dirk I van Holland (875-939) kreeg in 922 van de Westfrankische koning Karel de Eenvoudige als dank voor steun bij het neerslaan van een opstand, de kerk van Egmond geschonken met de daarbij behorende goederen (vooral land). Dit was voor hem aanleiding om er een abdij te stichten. Aanvankelijk was het een vrouwenklooster, dat de opdracht kreeg te bidden voor het zielenheil van zijn grafelijke familie. Rond 950 werden de vrouwelijke religieuzen verhuisd naar een ander klooster (nabij Bennebroek) en kwamen er Benedictijner monniken uit Gent naar Egmond. In de late middeleeuwen staat de abdij bekend om een scriptorium, waar handschriften en boeken werden gekopieerd. De zogeheten Egmondse Annalen zijn een van de belangrijkste geschiedenisboeken van die tijd. De abdij wordt in 1573 verwoest door de Geuzen, die de abdij in brand steken. Van de gebouwen blijven slechts ruïnes over, die rond 1800 worden gesloopt.

Zomer 1935

Het was pas in augustus 1935 – dit jaar 80 jaar geleden – dat er een nieuw kloostergebouw verrees in Egmond als Benedictijner monniken uit het Brabantse Oosterhout (de Paulusabdij) de Priorij van Sint Adelbert stichten. In 1950 volgde de verheffing tot Abdij. In diezelfde zomermaand van 1935 wordt wat verderop in Egmond door Hildegard Michaelis een monastieke gemeenschap in de Benedictijner orde gesticht. Deze was in maart 1935 opgericht en kreeg in 1952 een officiële kerkelijke status onder de naam: Congregatie van de Sorores Benedictinae Sanctae Liobae Egmondensis. Aanvankelijk een vrouwengemeenschap

maar nu kent deze congregatie een vrouwen- en mannentak. Het klooster werd naar Sint Lioba genoemd, een heilige abdis die als naaste medewerkster van de H. Bonifatius vrouwenkloosters stichtte en vaardig was in het spinnen en weven van priesterkleden*.

Kunstzinnig

Beide kloostergemeenschappen bedruipen zich door gastenbezoek, maar ze kenmerken zich vooral door hun (Benedictijner) spiritualiteit en kunstzinnige arbeid. Hildegard Michaelis was bij uitstek kunstzinnig en heeft dit in het charisma van deze kloostergemeenschap verankerd. Haar eigenlijke ideaal was dat dit klooster enkel uit kunstenaars

(m/v) zou bestaan. De zusters zijn zeker creatief met hun bijzondere weeftechniek (voor bijv. kazuifels), batiktechnieken, naaiwerk enz.

Aan de Abdij is een kaarsenfabriek en pottenbakkersatelier verbonden, waar de prachtigste kaarsen en potten worden gemaakt. In de Kaarsenfabriek (monastieke winkel met diverse kloosterproducten, religieuze boekhandel, museum en tentoonstellingsruimte) is het tegenwoordig dan ook leuk 'shoppen'. Voldoende aanleiding om Egmond deze zomer te bezoeken en de twee kloostergemeenschappen in het bijzonder. <

Eric van Teijlingen
Berry Klaassens

* T. Graas, 'Kunstenaressen binnen de kloostermuren' in: J. van Gennip e.a., *Creatie en recreatie. Cultuur en ontspanning in het kloosterleven* (Hilversum, 2014), 87. Een paar pagina's gewijd aan Hildegard Michaelis en het Liobaklooster. Zie ook boekrecensie in vorige *Samen Kerk* 2015 nr. 4/5.

Feest op zondag 16 augustus (voor dorpelingen en bezoekers)

- 10.00 uur: monastieke wandeling van Abdij naar Adelbertusakker
- 10.30 uur: feestelijke eucharistieviering op de Adelbertusakker
- 12.00 uur: ontvangst (incl. lunch) bij het Liobaklooster met presentatie van diverse kloosterproducten en kleine workshops

Feest op zondag 30 augustus (voor genodigden, gasten en belangstellenden)

- 10.30 uur: feestelijke eucharistieviering Abdijskerk
- 12.00 uur: samenzijn en lichte lunch
- 13.30 uur: voorstelling (in Abdijskerk) waarbij de 80-jarige geschiedenis van beide huizen kunstzinnig wordt verbeeld

Opgave/deelname aan een of beide feestdagen telefonisch via Abdij Egmond (072-5061415) of email: coördinatie@schoolvoorvrede.nl

Sint Adelbert Abdij
Abdijlaan 26
1935 BH EGMOND-BINNEN
072-5061415
www.abdijvanegmond.nl

Monasterium Sint Lioba
Herenweg 85
1935 AH EGMOND-BINNEN
072-5061388
www.liobaklooster.nl

Eerste Communiefeest!

Vele kinderen hebben dit voorjaar hun Eerste Communie gedaan. De redactie van *Samen Kerk* kreeg vele leuke reacties op de oproep om foto's van dit bijzondere moment in te sturen. Helaas kunnen we niet alle foto's afdrukken, maar ze zijn allemaal te zien op de website van het bisdom, www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl. Kijk ook pagina 19 voor de foto's van het Vormsel!

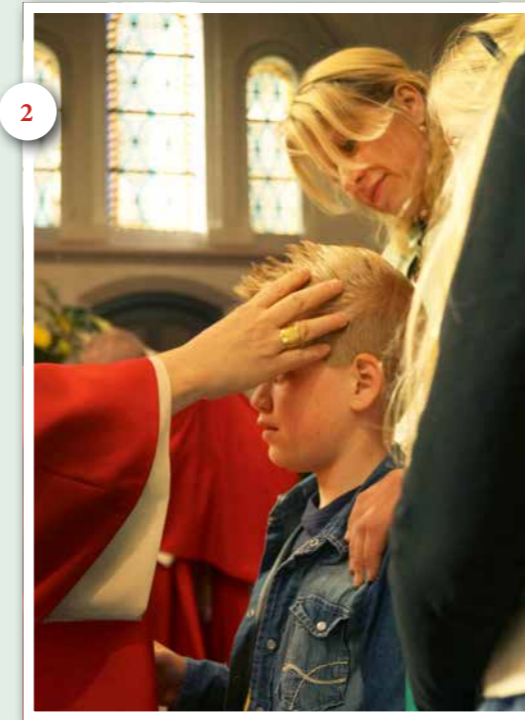

fotograaf Margret Nootenbos

- 1. >> Mariakerk | Bussum
- 2. >> St. Urbanuskerk | Duivendrecht
- 3. >> Willibrordkerk | Julianadorp
- 4. >> Pancratiuskerk | Castricum
- 5. >> Anna-Bonifatiuskerk | Amsterdam
- 6. >> Mariakerk | Volendam

Vormselfeest!

Ook de foto's van het vormsel in diverse parochies in ons bisdom stroomden bij de redactie binnen. Helaas kunnen we ook hiervan niet alle foto's afdrukken, maar ze zijn allemaal te zien op de website van het bisdom, www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl.

- 1. >> Regio Den Helder
- 2. >> Warmenhuizen en Burgerbrug
- 3. >> Amsterdam - Buitenveldert
- 4. >> Regio Hoorn
- 5. >> Expat geloofsgemeenschap Europese School Bergen

Bij het hoogfeest van Maria Tenhemelopneming (15 augustus)

Zij is er al

Maria, Gij zijt al daar
waar ook wij mogen komen op onze tijd.

Gij zijt nu al bij God, met lichaam en ziel, heel gelukkig.
Verheerlijkt bij uw Zoon, zittend naast Hem,
kunt Gij God zien zoals Hij is,
van aangezicht tot aangezicht.

Gij kunt ons niet vergeten,
met al wat ons overkomt,
in dit dal van tranen.

Spreekt gij voor ons ten beste,
dat wij hier mogen leven zoals gij hebt geleefd
– één enkel, nooit onderbroken ja-woord kunnen spreken –
ons hele leven lang,
zoals gij dat hebt gedaan.

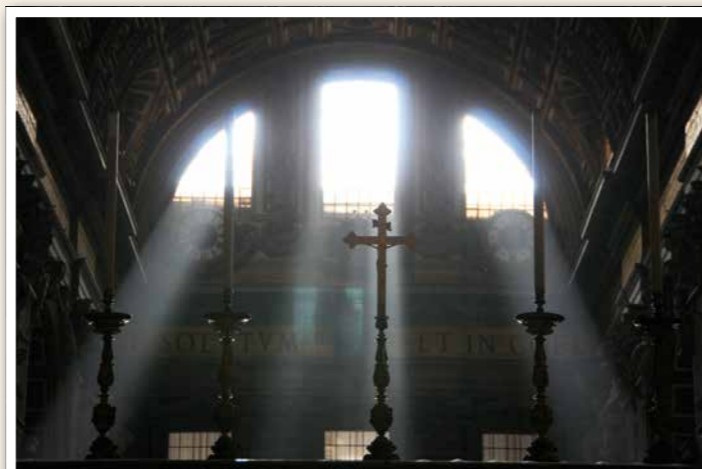
Bid voor ons, arme zondaars,
nu en vooral in het uur waarop wij door de poort van de dood zullen gaan.

Reik ons dan in dit bittere uur de hand.
Leid gij ons binnen in de hemel,
om voor altijd bij God te zijn, en dicht bij u.

Kardinaal G. Danneels

Terugblik op Rome...

Wat hebben we een prachtige bedevaart gehad naar Rome... Vele pelgrims, parochies, groepen en onze bisschoppen genieten nog steeds na van de mooie dagen begin mei. Vandaar nog enkele, niet eerder gepubliceerde, foto's. De RKK-uitzending 'Katholiek Nederland tv' over de bedevaart naar Rome wordt herhaald op dinsdag 14 juli a.s. (zie uw tv-gids).

Een eed voor bankiers?

Er zijn tegenwoordig heel wat bijeenkomsten waarin wordt nagedacht over een andere economie. Economen en politici, maar ook filosofen en theologen komen bij elkaar. Die hang om over de grenzen van de economie heen te praten over ethiek en levensbeschouwing, is bijzonder en verklaart tevens waarom ikzelf mij af en toe op dergelijke bijeenkomsten vertoon. In de ambiance van de Eerste Kamer – plafond met fraaie, licht koloniale afbeeldingen, bankjes met groen fluweel – had de beminlijke Jos van Gennip, bekend als voormalig hoofd van het Wetenschappelijk Instituut van het CDA, een heel gezelschap bij elkaar gebracht. Enkele voormalige premiers, en veel mensen uit het bedrijfsleven. Toch voelde ik me als theoloog bijzonder op mijn gemak, omdat de onderwerpen duidelijk een levensbeschouwelijke dimensie hadden, ook als de economen dat zelf niet zo inzagen. Dan bedoel ik niet de discussie over bonussen en salarisverhogingen: het is niet moeilijk om daarin een standpunt in te nemen, maar de neiging om zondebokken te zoeken kan ook het zicht op de werkelijke problemen verduisteren. De vraag of financiële prikkels nodig zijn om tot betere prestaties te komen, is al interessanter en werd trouwens ontkennend beantwoord. Topman van Shell Jeroen van der Veer heeft publiekelijk gezegd dat hij voor de helft van zijn inkomen zijn werk met evenveel plezier zou doen. (Hij houdt dan nog de nodige miljoenen per jaar over, maar dat terzijde). Ook ging het niet over de vraag of financiële prikkels mensen tot risicovol gedrag kunnen brengen, een zaak die in de bestseller van Joris Luyendijk centraal staat, maar eigenlijk gemakkelijk met 'ja' beantwoord kan worden. Je moet denk ik een strikt onderscheid maken tussen kwesties die economisch-technisch zijn op te lossen en ethische kwesties die je niet zomaar uit nuttigheidsoverwegingen kunt inzetten. Een bank gaat bijvoorbeeld niet duurzaamheid ondersteunen omdat het een goed imago geeft: zolang dat de drijfveer is, speelt ethiek in de echte zin nog geen rol. Als het echt om ethiek gaat, worden filosofen en theologen belangrijk en worden economen zenuwachtig.

Zo was er een discussie over de vraag of bankmensen een eed moeten afleggen. Omdat de banken publiekelijk onder vuur liggen, kan deze kwestie al niet meer zuiver worden behandeld. Banken zullen zich door de publieke opinie gedwongen voelen om hierop ja te zeggen, vaak zonder dat men weet wat een eed eigenlijk inhoudt. Het is trouwens kenmerkend voor onze tijd dat geloften en eden niet goed worden begrepen: vanuit nuttigheidsoverwegingen kunnen ze immers niet worden verklaard. Men denke ook aan het afbrokkelen van de huwelijksgelofte in onze tijd die nu doorgaans geven wordt als er kinderen in het spel komen. Een pragmatische reden die weinig met de huwelijksgelofte als zodanig – die tussen twee geliefde is – heeft uit te staan.

Ook de eed voor bankiers kan niet uit nuttigheidsoverwegingen worden verdedigd. Een politicus merkte op dat het imago door de eed zou kunnen worden verbeterd, maar dat is nu precies een ongeldige reden! Het gaat immers om een intrinsiek goed, dat geldig blijft ook als het geen voordeel oplevert. Een eed impliceert dat mensen zich aan een zaak verbinden *met alles wat hun heilig is*. Een gelofte is niet principieel anders, al is de religieuze dimensie van de eed duidelijker wat betreft de verbinding met het heilige. Maar ook in een gelofte stelt de persoon die de gelofte aflegt, zijn persoonlijke integriteit in de waagschaal. De sanctie op het schenden van de eed is dan ook niet allereerst een disciplinaire maatregel – van die hang naar alles willen controleren, moeten we af! De sanctie is het verlies van persoonlijke integriteit, een zwaar iets dat doorgaans van binnenuit verder functioneren zal belemmeren.

Een gelofte is dus echt iets anders dan een prognose, die kan worden bijgesteld als de omstandigheden veranderen. Vanwege de druk van de publieke opinie is het onverstandig om een eed voor bankiers nu verplicht te stellen. Een eed/gelofte heeft pas zin als er volkomen vrijheid van publieke dwang is. Anders wordt de eed/gelofte weer een instrument in de verbetering van de pr. Banken kunnen dus beter een periode van bezinning instellen en zich intern beraden over de vraag wat een eed/gelofte eigenlijk is. Daarvoor heb je niet al alleen economen, maar ook filosofen en theologen nodig. <

Marcel Poorthuis

LAUDATO SI

Encycliek van paus Franciscus over 'ons gezamenlijk Huis', de aarde

Na 'Evangelium gaudium' uit 2013 is 'Laudato si' het tweede grote document dat paus Franciscus publiceert. Was 'Evangelium gaudium' gericht aan alle gelovigen van de Kerk over de missionaire vernieuwing, 'Laudato si' is gericht aan alle mensen op aarde en gaat over de ecologische zorgen voor het "gemeenschappelijke Huis", Moeder aarde, zoals de aardbol door de grote heilige Sint Franciscus werd genoemd in zijn beroemde Zonnelied. Op 18 juni werd deze encycliek, in totaal zes hoofdstukken met een inleiding en gedateerd op 24 mei 2015 (Hoogfeest van Pinksteren), in Rome gepubliceerd. De datum van Pinksteren, het feest van de Heilige Geest, is niet toevallig gekozen. Het verwijst naar Gods Geest die over de oervloed ging aan het begin van de schepping (Gen. 1.1).

De paus begint de encycliek met een citaat uit dit Zonnelied over 'onze zuster, Moeder aarde', en dat de aarde pijn lijdt en schreeuwt door de wijze waarop wij handelen en de natuurlijke hulpbronnen van de aarde gebruiken en misbruiken (2). En die aarde is

het gemeenschappelijke Huis van alle mensen, van alle rassen en talen. Daarom richt de paus zich in deze encycliek tot de hele wereld. Vervolgens verwijst paus Franciscus naar al zijn directe voorgangers, van de heilige paus Johannes XXIII tot aan Benedictus XVI, en

Paus Franciscus en oecumenisch patriarch Bartholomeus

Encycliek

Een encycliek is het meest gewichtige pauselijke document. Het woord komt uit het Grieks en betekent letterlijk rondzendbrief. De inhoud van een encycliek behoort grotendeels tot de katholieke leer in ruimere zin.

hun zorgen om de schepping. Verder besteedt hij enkele paragrafen aan de inzet van de huidige Oecumenisch Patriarch Bartholomeus voor het milieu en zijn zorgen om het klimaat en de aarde. De Patriarch noemde het misbruik van de natuur en de natuurlijke hulpbronnen al een zonde tegen God en zijn schepping (8). Uiteraard staat de paus ook stil bij het leven van Sint Franciscus, die hij de heilige bij uitstek noemt die zich inzette voor de zwakkeren, de armen, en voor de gehele schepping. Als patroon van de ecologie is hij buiten de Kerk geliefd (10). Daarom roept deze paus ook iedereen op om gezamenlijk te zoeken naar een meer duurzame wereld en een meer duurzamer gebruik van de aarde (13). In dit verband betreurt hij dat in het verleden pogingen hiertoe niet zijn gelukt of gedeeltelijk mislukten.

De aarde warmt op

Warmt de aarde nu op door menselijk toedoen? Klimaatsceptici claimen dat de opwarming van de aarde niet veroorzaakt wordt door menselijk handelen. Paus Franciscus verwerpt deze visie: "Een zeer sterke wetenschappelijke consensus geeft aan dat we thans getuige zijn van een versturende opwarming van het klimaatstelsel. In de afgelopen decennia is deze opwarming vergezeld gegaan met een constante stijging van de zeespiegel en, zo lijkt het, door een toename van extreme weersomstandigheden. Overigens kan er geen

wetenschappelijk vastgestelde oorzaak aan elk van de afzonderlijke fenomenen worden toegeschreven. De mensheid wordt opgeroepen te erkennen dat er een noodzaak bestaat om veranderingen in leefstijl, productie en consumptie aan te brengen, waarmee men deze opwarming of tenminste de menselijke oorzaken die haar voortbrengen of verergeren, kan bestrijden" (23). De mens kan zijn verantwoordelijkheid niet wegwuiven als het gaat om kwesties als de 'plastic soep' in de oceanen, de afname van de biodiversiteit (o.a. de uitsterfing van dieren) of de verstening van de wereld door de uitbreiding van de steden. Voor paus Franciscus staat één ding als een paal boven water: vervuiling, afval en de wegwerpcultuur, alsmede de overmatige productie en consumptie (van onder meer de fossiele brandstoffen) zijn niet alleen schadelijk voor de aarde, maar ook voor de (aller)armsten van de wereld. Ook zij, of: juist zij, zijn hier slachtoffer van. In dit verband maakt de paus toch verwijten naar de politieke, economische en sociale leiders in de wereld: we missen leiders die in staat zijn om nieuwe wegen in te slaan en de behoeften van de mensheid van vandaag te verzorgen met een zorg »

Nederlandse vertaling

Op dit moment wordt gewerkt aan een Nederlandse vertaling van de tekst van de encycliek. U kunt via bestel@rkk.nl (alvast) een exemplaar aanvragen. U ontvangt t.z.t. bericht over kosten en verzending. Meer informatie via www.rkkerk.nl

Zonnelied

*Laudato si, mi Signore, per sora nostra
matre terra, la quale ne sustenta et governa,
et produce diversi fructi con coloriti flori
et herba.*

*Geprezen zijt Gij, mijn Heer, door onze
zuster, Moeder aarde, die ons voedt en leidt,
en allerlei vruchten voortbrengt,
bontgekleurde bloemen en kruiden.*

Sint Franciscus (1881-1226)
het Zonnelied uit ongeveer 1225

van alle mensen (53). Daarbij is de paus extra kritisch richting de (internationale) politiek en politici, die naar zijn mening kansen (hebben) laten liggen (54 e.v.).

Schepping

Omdat de paus zich richt aan alle mensen, geeft hij in de encycliek uitgebreid aandacht aan de (joods-) christelijke zienswijze op de schepping en de natuur (hoofdstuk 2). Daarbij geeft hij duidelijk aan dat van christenen extra inzet jegens natuurbehoud en milieubescherming verwacht wordt (64). God, de Schepper van hemel en aarde, heeft de mens, aldus Genesis 1 en 2, de opdracht gegeven over de schepping te waken. De mens mag deze gebruiken, maar daar blijft het dan ook bij. Nu is de mens bezig deze te misbruiken. Sint Franciscus ziet de elementen in de wereld om hem heen

(incl. de hemel met de zon en de maan) als deel van zijn familie en noemt ze broeder en zuster in zijn zonneliied. Met dit respect, zo roept de paus ons op, zouden ook wij meer naar de schepping, de hemel en de aarde om ons heen, moeten kijken. De mens met zijn kennis en vernuft zou zich meer voor de delicate balans van de natuur (flora en fauna) moeten inzetten (68). De paus legt daarbij ook uit dat het tiranniek menselijk handelen geen Bijbels fundament heeft (68).

Als de schepping goed is, aldus Genesis 1, waarom handelt de mens zoals hij doet met de wereld om zich heen? De mensheid heeft de laatste eeuw(en) een grote en ongelooflijke technologische vooruitgang gekend. Het heeft het menselijk welzijn vergroot en veel welvaart gebracht. Maar wat is de schaduwkant van deze ontwikkelingen, vraagt de paus zich af. De mensheid is zo van de techniek afhankelijk geworden (zeg gerust verslaafd, we kunnen niet meer zonder) dat deze dominantie ten koste gaat van het milieu en van de (aller)armsten (109).

Naar een betere toekomst

Het hart van wat de paus in zijn encycliek voorstelt is een integrale ecologie als een nieuwe weg naar rechtvaardigheid voor de mens en de schepping. Dat is een ecologie, die onze unieke plaats respecteert als menselijke wezens in deze wereld en onze relatie tot onze omgeving (15), d.w.z. dat wij de natuur niet beschouwen als iets dat losstaat van onszelf of als slechts een omgeving waarin we leven (139). Om dit te bereiken roept de paus (in hoofdstuk 5) de wereldorde, internationale organisaties e.d. op om zich hiervoor in te zetten. Vaak ontbrak de politieke wil om tot overeenstemming te komen. De paus hekelt dit en wil iedereen stimuleren zich voor de goede zaak in te zetten (166). Verder vraagt hij van iedere mens meer inzet: Een levensstijl die voortkomt uit een obsessief consumentisme, vooral bij mensen die het zich kunnen veroorloven in dit gedrag te volharden, kan alleen maar leiden tot geweld en wederzijdse vernietiging (204).

Een andere levensstijl is geboden, aldus Franciscus: Soberheid als levenskeuze is bevrijdend (223). Zou de mens dat kunnen? De paus heeft er alle vertrouwen in: “Toch is niet alles verloren. Hoewel de mens tot het ergste in staat is, is hij ook in staat om boven zichzelf uit te stijgen en wederom te kiezen voor het goede, een

nieuwe start te maken, ondanks zijn mentale en sociale conditionering (205)”. Daarom dienen alle christelijke gemeenschappen een belangrijke rol te spelen bij de ecologische opvoeding (214). Hij verwacht van hen een voortrekkersrol. De paus is zich ervan bewust dat er christenen zijn die het milieuvraagstuk bagatelliseren en niet van plan zijn hun gewoontes te veranderen, niet bereid zijn tot een ecologische ommekeer (217). “Toch

is dat belangrijk, want deze ecologische bekering komt voort uit de ontmoeting met Jezus Christus. En het in praktijk brengen van de roeping tot het beschermen van Gods werk, behoort wezenlijk tot een deugdzzaam leven; het is niet facultatief of een secundair aspect van de christelijke ervaring” (217). <

Eric van Teijlingen

Duurzaamheid in Hoofddorp

Bij de presentatie van de encycliek door de Nederlandse Bisschoppenconferentie werd de Heilige Joannes de Doperparochie in Hoofddorp genoemd. Deze parochie maakt al jaren concreet werk van duurzaamheid. De zonnige kant van het kerkdak ligt vol met zonnepanelen. Elf panelen met een andere kleur vormen een kruis. Met de stroom wordt een warmtepomp aangedreven die water van twaalf graden vanaf zeventig meter diep oppompt en na afkoeling tot acht graden dit terugstuurt naar 107 meter diepte. De warmte gaat de vloer van de kelder en van de kerk in met een temperatuur van 35 graden. ‘Kracht van Boven, warmte uit de Diepte’ past goed bij een kerk. De pastoor rijdt in een elektrische Volkswagen Up met de tekst ‘Voortgedreven met de Kracht van Boven’. Rond de kerk is een tuin met Bijbelse Beelden en Bomen. In *Samen Kerk* nr. 5-2014 heeft een uitgebreid artikel gestaan over deze duurzame vernieuwingen. U kunt het via de website van het bisdom nog terugvinden (zie ‘eerdere edities Samen Kerk’, rechts op de homepage).

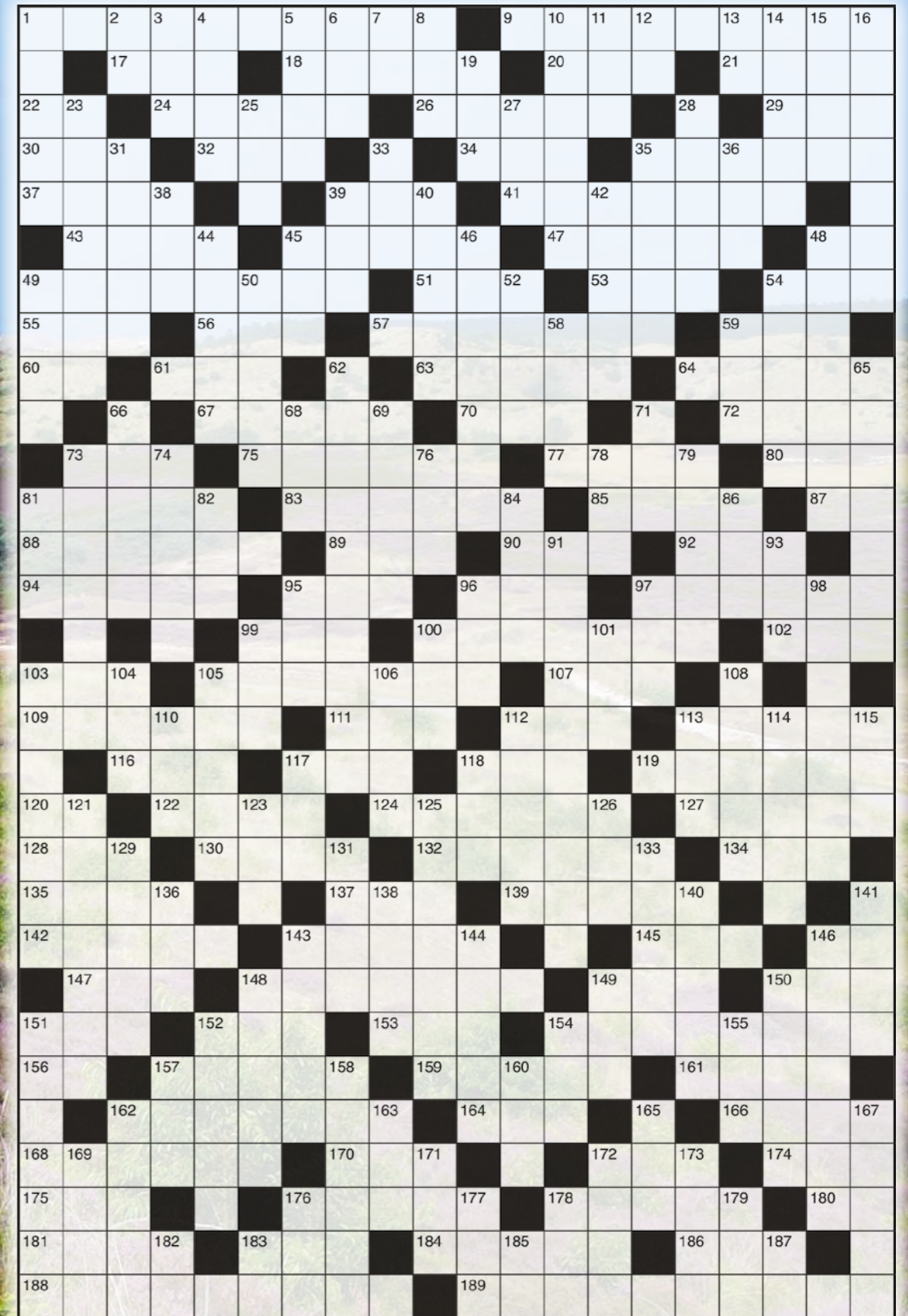
Zomerpuzzel

HORIZONTAAL

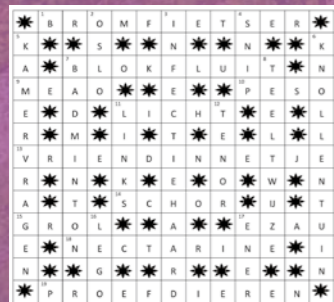
1 groenteperk, 9 lenigheid, 17 groet, 18 archief, 20 Europeaan, 21 hoofd van een moskee, 22 uitgesloten aansprakelijkheid, 24 hoofdstad van Drenthe, 26 operettecomponist, 29 sprookjesfiguur, 30 sluis, 32 hoeveelheid, 34 dun stuk hout, 35 Oostenrijks componist, 37 alleraardigst, 39 afgelegen, 41 militaire rang, 43 snavel, 45 voorgaand, 47 koetsier, 48 barium (symbool), 49 huisraad, 51 rond voorwerp, 53 bron, 54 knaagdier, 55 naad, 56 pauselijke brief, 57 vader van Isaak, 59 deel van een jas, 60 argenteum (symbool), 61 grot, 63 afgeladen, 64 paradijs, 67 reisdeken, 70 werkplaats, 72 ontkenning, 73 bundel, 75 toekomstdroom, 77 berggeel, 80 open strook in een bos, 81 vloeistof, 83 ontheffing van straf, 85 halt!, 87 dun (van lucht), 88 sportterm, 89 boom, 90 enigszins, 92 geboden som, 94 meedogenloos, 95 onbepaald voornaamwoord, 96 ja (Engels), 97 drassig land, 99 keg, 100 tekengerei, 102 goochelnummer, 103 okido, 105 deel van een pistool, 107 sterkedrank, 109 Hongaarse componist, 111 erg (jeugdtaal), 112 karpersoort, 113 neerslag, 116 driehoekig voorzeil, 117 terreinafscheiding, 118 supporter, 119 voetballer, 120 curriculum vitae (afk.), 122 vreemde munt, 124 Nederlandse muziekprijs, 127 een weg maken, 128 plaats in Flevoland, 130 vensterglas, 132 tuingerei, 134 vat, 135 melkklier, 137 web, 139 boomvrucht, 142 vol scheuren, 143 opnieuw, 145 bovenste dakrand, 146 noot, 147 schaakterm, 148 wezenlijk, 149 sluw iemand, 150 scheepstouw, 151 hoender, 152 reuzenslang, 153 afstandsmaat, 154 deel van een schip, 156 daar, 157 uitroep, 159 insnijden, 161 een enkele keer, 162 groente, 164 still, 166 peulvrucht, 168 plek, 170 vreesachtig, 172 helderklinkend, 174 hulde, 175 prettig, 176 verharen, 178 naaldboom, 180 bevel, 181 verkort woord, 183 waardeloze lap, 184 in de toekomst, 186 houvast, 188 krankzinnig, 189 beroep.

VERTICAAL

1 hapje bij een aperitief, 2 familied, 3 eerste vrouw, 4 overschot, 5 adellijk, 6 vismand, 7 Europees Parlement (afk.), 8 woedend, 10 goed spreker, 11 deel van een etmaal, 12 naschrift (afk.), 13 kippenproduct, 14 kledingmaat, 15 uitverkoop, 16 Arabisch vorstendom, 19 seconde, 23 belastingterm, 25 blaasinstrument, 27 deel van een voet, 28 forum, 31 limonade, 33 bijwoord, 35 deel van een computersysteem, 36 opnieuw (in samenstelling), 38 haarversteviger, 39 helemaal gevuld, 40 kant van een kubus, 42 kust onder de wind, 44 muzieksoort, 45 blad papier, 46 apensoort, 48 broodwinkel, 49 krachteloos, 50 coltrui, 52 vulkanisch gesteente, 54 projectiel, 58 blaasinstrument, 59 vorm van boeddhisme, 62 aalmoes, 65 commentator, 66 joods paasbrood, 68 gravin van Holland, 69 zakken, 71 reglement, 73 specerij, 74 smoren, 76 ingeschakeld, 78 uitroep om een dier weg te jagen, 79 machinemens, 81 uitroep van verbazing, 82 getand wiel, 84 telwoord, 86 Amerikaanse schrijver, 91 studie van de sterren, 93 spoedig, 95 gevechtsvliegtuig, 96 vreemde munt, 97 familied, 98 spelen, 99 gat in het ijs, 100 hooistapel, 101 lieden, 103 duister, 104 grond bij een boerderij, 105 zware hamer, 106 overwinning, 108 discussie, 110 uiteinde, 112 afgescheiden bevolkingsgroep, 113 deel van het geraamte, 114 wellust, 115 kloosterzuster, 117 groet, 118 Scandinaviër, 121 huishoudelijk apparaat, 123 onder, 125 solide, 126 lichaamsdeel, 129 drukte schoppen, 131 eetlust, 133 Spaanse heer, 136 reis, 138 levenslucht, 140 haaksteek, 141 vloerbedekking, 143 taal in België, 144 bepaald onderricht, 146 levenspad, 148 bijvoorbeeld, 149 voorzetsel, 150 stijl, 151 buidel, 152 deuk, 154 in gezelschap van, 155 groot water, 157 bid (Latijn), 158 houding, 160 sissend geluid, 162 Tsjechisch-Duitse schrijver, 163 strijkende aanraking, 165 verlichting, 167 stijl, 169 woning, 171 heftig, 172 herkauwer, 173 Bijbelse figuur, 176 vis, 177 doordrenkt, 178 verlaagde toon, 179 watervogel, 182 voorzetsel, 183 laatstleden, 185 meer dan goed is, 187 tegenover.

© Sanders puzzelboeken, Vaassen

'n beetje crypto

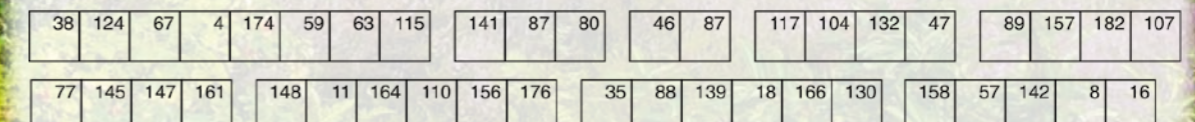
Winnaars mei/juni 2015:

- C. Bouwer, Amsterdam
- B.M. Dijkstra-v/d Zee, Hoofddorp
- J. Ettema, Edam

Oplossing mei/juni 2015

Stuur uw oplossing o.v.v. naam en adres voor 20 augustus 2015 naar de redactie van *Samen Kerk*, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Onder de goede inzenders worden een aantal cadeaubonnen verloot.

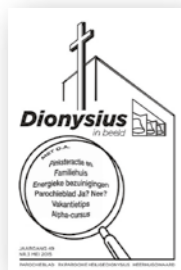
Breng de letters uit de overeenkomstig genummerde hokjes in het diagram over naar de hokjes hieronder. Indien de kruiswoordpuzzel juist is opgelost, ontstaat er een trefwoord.

Bladerend door de april t/m juni-edities van de parochiebladen vinden we veel mooie verslagen van de feestelijke vieringen waarbij de kinderen voor het eerst de heilige Communie ontvingen, of het Vormsel werd toegediend. Sommige bladen hebben ook foto's van deze feestelijkheden. In bijna alle edities een mooi verslag van de Romereis van begin mei van een parochiegroep of van parochianen. Stuk voor stuk enthousiaste verhalen over wat men in Rome beleefd heeft en hoe men deze bedevaart heeft ervaren. In ieder verslag wordt de audiëntie met paus Franciscus op woensdag 6 mei als hoogtepunt genoemd. Maar daarnaast was er nog veel meer te lezen in de parochiebladen uit ons bisdom.

Pater Peter Peelen sj schrijft in **Kontakt**, het parochieblad van **Enkhuizen**: 'Dag lieve mensen!'. Niet dat hij weggaat, maar wel dat hij de maanden juni t/m augustus op sabbatsverlof is en een fietspelgrimage maakt naar Istanbul. Als 65-jarige voelt hij zich nog fris en fruitig om dit te doen. Aan het eind van de column vroeg hij om reisgebedjes van parochianen op hele kleine papiertjes (vanwege het gewicht). U kunt die niet meer meegeven want hij is al een tijdje op weg... Laten wij maar bidden dat hij hernieuwd, veilig en gezond weer thuis komt.

Een extra brief bij het meinumner van **Dionysius in beeld**, het parochieblad van de H. Dionysiusparochie, **Heerhugowaard (Centrum)**, over de Pinksteractie, een speciale financiële actie voor een parochieel goed doel. Dit jaar wordt geld ingezameld voor het Familiehuis in de tuin van de parochie, waar koren repeteren, cursussen gegeven worden, de jongeren van de parochie bij elkaar komen en ook een aantal maatschappelijke organisaties. Ook wordt geïnvesteerd in de aanpassing van voorzieningen en de beveiliging. De Pinksteractie bracht vorig jaar nog bijna € 10.000,00 op; goede hoop voor dit jaar dus.

Over hoop gesproken, de HOOP-tour... ooit van gehoord? Het is een activiteit van een platform voor R.K. evangelisatie, waarin diverse organisaties en personen samenwerken om de Blijde Boodschap op een positieve wijze te verkondigen. In parochies en wijken wordt een parochiemissie gehouden waarbij de parochie naar buiten treedt, de stadswijk of het dorp in. In negen parochies in Nederland wordt de HOOP-tour gehouden. Op 29 augustus strijkt de HOOP-tour neer in de parochies H. Odulphus (**Assendelft**) en H. Maria Magdalena en H. Bonifatius (beiden in **Zaandam**). Die zaterdag zijn ze aanwezig in het centrum van Zaandam. Zo was te lezen in **Samenklanken** van drie parochies uit Zaandam en Koog aan de Zaan.

Ouderkerk aan de Amstel gaat op de schop... In hun blad **De Brug** worden heel wat projecten aangekondigd ter verbetering van het kerkgebouw. Ze zijn druk bezig met de voorbereidingen voor de laatste fase van de restauratie van de St. Urbanuskerk. In 2017 bestaat de kerk 150 jaar en dan willen ze er alles tiptop bij hebben staan. Het is de bedoeling om de geluidsinstallatie te verbeteren, buitenverlichting aan te brengen, de dagkapel op te knappen en te verbeteren, toiletten in of nabij de grote hal te plaatsen, het altaarpodium weg te halen en er iets nieuws voor terug te plaatsen enz. En dat terwijl de pastorie in de steigers staat en ook wordt opgeknapt. Maar ook op andere terreinen zitten ze daar niet stil. Parochianen worden uitgenodigd mee te denken over geloof en spiritualiteit. En verderop lezen we over de samenwerking in regio Amstelland en de voorbereidingen voor een nieuw, gezamenlijk, blad.

In het Hoofddorpse parochiemagazine **Info** van de bruisende Joannes de Doper parochie een mooi verslag over een "pelgrimstocht in spijkerbroek" van een veertigtal vormelingen uit Delft, **Hoofddorp** en **Nieuw-Vennep**. In maart hebben zij nagedacht over het behoud van de schepping. Er werd niet alleen gesproken en nagedacht, maar ook flink wat gelopen en gedaan. Na een viering en een kopje 'Taizé-thee' (die smaakt waarschijnlijk naar meer... - red.) gingen de vormelingen op pad voor een fotopuzzeltocht. Onderwerpen als eerlijk delen, vervuiling, maakbaarheid van het leven, rust of 24-uurseconomie kwamen aan bod. Aan het eind van de dag was er een gebedsviering in de kerk van Buitenkaag. Aansluitend presenteerden de kinderen vier mooie presentaties over wat ze die dag hadden beleefd en geleerd.

Kwadrant heet het parochieblad van **Haarlem-Schalkwijk**. Diaken Gert-Jan van der Wal schrijft over de caritasactiviteiten in deze parochie en deze stadswijk. Daarbij wordt samengewerkt met de regio BOAZ. Toegelicht wordt welke activiteiten er zijn, zoals het zomerproject en het kerstproject. Met 'Voor-elkaar-pakketten' worden (achter in de kerk) levensmiddelen ingezameld voor het lokale 'Open huis'. Ook wordt gestart met een project voor dakloze jongeren (18-27 jaar) om die brood, bad en bed te bieden (omdat ze buiten de jeugd- en volwassenwetgeving en -regelingen vallen). Zo heeft die parochie het hart op de juiste plaats voor (de meest) kwetsbare mensen in hun omgeving.

In parochieblad **De Wiek** van de St. Jan de Evangelistparochie (**Breezand**) uitgebreid aandacht voor de Oogstdankviering. Diaken Henk Schrader schrijft er in zijn column 'Ter overweging' over: "De vrijdag daarvoor was ik in de kerk en zag vele mensen aan het werk om de kerk op z'n paasbest te maken." En: "(Na de viering) hield de kerk haar deuren nog extra lang open, tijdens de bloemendagen, zodat iedereen nog van de bloemen en een expositie kon genieten." Verderop drie pagina's met wie er allemaal bedankt werden voor hun bijdragen: vooral de sponsors, maar ook de notuliste, de oogstdankcommissie tot aan de schoonmakers aan toe. Geweldig al deze inzet. Helaas is uit het parochieblad niet op te maken wanneer deze happening nu was...

Niet alleen een mooi verslag van een oud-pastoor die als afscheidscadeau naar Kenia is geweest, maar ook een artikel over de Hemelvaartsmarkt van de St. Jan de Doperparochie in **Langedijk**. De **Rondom de Doper** verhaalt er over. De parochie neemt deel aan de jaarmarkt in Noord-Scharwoude op Hemelvaartsdag. Het is altijd een hele drukte. Het plein bij de kerk is een en al gezelligheid en vrolijkheid met een springkussen, een rad van fortuin (met leuke, gesponsorde prijzen) en een spelletjescircuit voor kinderen. Het is ook de enige dag dat de kerktoren beklommen kan worden voor een magnifiek uitzicht over de omgeving. Veel jongeren helpen die dag als vrijwilliger, want de opbrengst (dit jaar 3.000 euro) is voor de jeugdgroep 'Rondom de jeugd' en de Lourdesgroep. De jongeren sparen met hun deel alvast voor de WJD'16 in Krakau.

Groot feest in **Hoogwoud**, want de kerk St. Jans Geboorte bestaat 150 jaar! Van 27 juni t/m 19 juli is het feest met diverse vieringen en activiteiten. Ook is er een jubileumboek gepresenteerd en was er een mooie tentoonstelling. Er is veel aandacht aan besteed aan deze feestelijkheden. Jubileum gemist? Kijk op hun website: www.stjansgeboorte.nl bij 'actueel' en dan 'jubileum'. En het boek is nog te bestellen. Bij deze editie van **Sjaloom** (samen met de parochie van Spanbroek) was ook een mooie folder gevoegd van alle samenwerkende parochies in regio De Waterkant.

1

< 1. Zomerse kerk op Texel

Sinds jaar en dag is er 's zomers, van begin juli tot eind augustus, toeristenpastoraat op vakantie-eiland Texel. Iedere zondag is er om 9.30 uur een oecumenische viering in de PKN-kerk in De Koog. In de katholieke kerken zijn er Eucharistievieringen. Ook worden er gedurende de zomertijd meerdere Taizé-gebedsavonden gehouden. Elke donderdagavond is er een open avond met een wisselend programma. Gebouw 'De Schuilhut' (Parnassiastraat 2, De Koog) is het centrale adres van alle activiteiten. De kerk doet zomers mee op Texel. In de zomer zijn pastores van het Duitse bisdom van Essen, zelf ook op vakantie, op Texel aanwezig met pastorale zorg voor de (Duitse) toeristen en anderen. Op de camping 'Kogerstrand' staat de speciale caravan, waar een pastoraal team aanwezig is. Vieringen worden 's zondags gehouden in de RK-kerk van De Koog of Cocksdoorp. Uiteraard kan iedereen meedoen met de vele activiteiten die worden georganiseerd als boottochten, fietstochten, zangavonden (op de dinsdagavond, waar zo'n 200 personen worden verwacht). Bron: De Vuurtoren (parochieblad Texel). >

< 2. SAIL Amsterdam

SAIL Amsterdam is met het decor van de internationale *tall ships* en sinds 1975 uitgegroeid tot het grootste nautische evenement van Europa. Elke vijf jaar varen ruim 600 schepen door het Noordzeekanaal om af te meren in en rond de IJhaven. Van woensdag 19 t/m zondag 23 augustus 2015 wordt SAIL voor de negende keer georganiseerd. Op zondag 23 augustus komt de televisiemis op NPO 2 uit de St. Nicolaas basiliek in Amsterdam, de kerk die het dichtst bij het IJ ligt. Mgr. Jos Punt is hoofdcelebrant. Ook het geloofsgesprek, voorafgaand aan de uitzending van de Eucharistie, staat in het teken van SAIL'15. >

< 3. Wonen met mantelzorg bij Casa Carmeli

De zusters Karmelietessen van Casa Carmeli bieden vanaf voorjaar 2016 meerdere (twee- en driekamer) huurappartementen aan op hun prachtige landgoed in Vogelenzang. Mantelzorg wordt door de zusters zelf gedaan en er is ook professionele (thuis)zorg aanwezig. De zusters zullen met de bewoners diverse activiteiten ondernemen, zowel binnenshuis als daar buiten. Verder kunt u gebruik maken van de uitstekende warme maaltijd van het klooster. Uiteraard staan het kloosterterrein en de kapel de bewoners ook ter beschikking. Een uitgelezen kans om in een mooie en rustige omgeving, in een katholieke sfeer te wonen. Mei volgend jaar kunt u de verhuwagens laten komen... Heeft u interesse? Vraag de brochure aan bij de zusters: 023-5848441 of kijk op: www.carmeldc.nl/zorghotel >

< 4. Hulp aan Banja Luka

Vorig zomer was er een grote overstrooming in Bosnië; met name ons partnerbisdom Banja Luka werd zwaar getroffen. Wat daar sinds de burgeroorlog (jaren negentig vorige eeuw) weer was opgebouwd, werd toen door de watermassa weggespoeld. Daarbij kwamen ook vele landmijnen weer los – een uiterst gevaarlijke situatie. Caritas Banja Luka deed een oproep voor hulp, die ook in *Samen Kerk* werd geplaatst. Vele grotere en kleinere giften kwamen van de lezers, van de parochies en PCI's. Totaal ontvingen we een bedrag van € 1.900,00. Met een gift van de Diocesane Caritas en van een fonds voor kleinschalige noodhulp, konden we namens het Bisdom Haarlem-Amsterdam substantiële steun geven aan onze partnerorganisatie. Van het geld zijn drinkwater, waterpompen, en andere hulpmiddelen gekocht. Namens hen onze dank aan u! De situatie in Bosnië blijft kwetsbaar en de partnerparochies in ons bisdom blijven ook na de watersnood hulp verlenen, zoals ze daarvoor ook al deden. Misschien wilt u zich daar als parochie bij aansluiten? Info: diaken Erik Sengers (Dienst Caritas bisdom) esengers@bisdomhaarlem-amsterdam.nl >

< 5. Sant'Edigio A'dam wint landelijke prijs jongerenwerk

Sinds 2014 wordt jaarlijks de "HOOP-award" uitgereikt op het Katholiek Jongeren Festival in Nieuwkuijk. Een eervolle prijs voor inspirerend katholiek jongerenwerk in Nederland. Vorig jaar won jongerengroep Young Seven (regio Schagen), dit jaar viel deze eer te beurt aan de gemeenschap Sant'Egidio uit Amsterdam (verbonden aan de Mozes en Aäronkerk). Mgr. Rob Mutsaerts (bisschop referent landelijk jongerenwerk) reikte de prijs uit aan de jongeren van Sant'Egidio Amsterdam. Sant'Egidio is een wereldwijde gemeenschap die zich met name met jongeren inzet voor de armsten van de samenleving. Met een felicitatiebrief aan de winnaars toonde onze bisschop zijn vreugde dat wederom een jongereninitiatief uit zijn bisdom deze award heeft gewonnen. Meer informatie: www.hoopaward.nl www.santegidio.nl en www.jongekerk.nl >

< 6. Zomerse orgelconcerten kathedraal

Tot en met 26 september is er iedere zaterdagmiddag om 15.00 uur een orgelconcert in de Sint-Bavokathedraal (Leidsevaart 46, Haarlem). Vaak een orgelconcert plus, d.w.z. met andere musici en solisten. Er is Renaissance- en barokmuziek, maar ook werken van componisten uit de 20^e eeuw. Thema van deze orgelconcerten is 'muzikale families', d.w.z. dat de uitvoerende musici in een familierelatie tot elkaar staan, of de componisten. De toegang is gratis, met na afloop een deurcollecte. Info: www.rkbavo.nl en Facebook: [basiliek.haarlem](https://www.facebook.com/basiliek.haarlem) >

> 7. CSLK-bundel Europa te bestellen

De lezingen van de studiedag 'Europa, méér dan een economische eenheid', welke het Centrum voor de sociale leer van de Kerk (CSLK) eind mei jl. organiseerde, zijn gebundeld. Het betreft de bijdragen van o.a. oud-senator Jos van Gennip ('Waarden en religie, wat hebben die te maken met de EU') en hulpbisschop Ted Hoogeboom ('Plaats, taken en betekenis comece in de Europese visie'). Dit boekje van zo'n 100 pagina's is te bestellen via de email van het CSLK (info@cslk.nl) en overmaking van € 12,62 op bankrekening NL89INGB0004986352 (CSLK, Vogelenzang, o.v.v. 'bundel Europa'). Info: www.cslk.nl >

> 8. Bijeenkomst Kevelaerorganisaties

Op dinsdag 15 september wordt in Heiloo een bijeenkomst gehouden o.l.v. van emeritushulpbisschop Jan van Burgsteden met alle in ons bisdom actief zijnde organisaties die bedevaarten organiseren naar Kevelaer in Duitsland. Ter bespreking staat o.a. de wijze van organiseren en de actuele respons van pelgrims. Deze organisaties ontvangen t.z.t. een uitnodiging voor deze bijeenkomst. >

> 9. Nieuws uit uw parochie gekiekt

De redactie van *Samen Kerk* is op zoek naar enthousiaste (hobby)fotografen (m/v), die het leuk vinden om in hun parochie of omgeving, op verzoek van de redactie, als vrijwilliger een paar foto's te maken, welke bij een artikel geplaatst kunnen worden. Heeft u daarin interesse of kent u mensen die fotograferen leuk vinden (bijv. kleinkinderen), meld u of hen aan bij mevrouw Petra Vermeer van het bisdomsecretariaat, 023-512600, pvermeer@bisdomhaarlem-amsterdam.nl >

> 10. Overbrenging Sacrament in Haarlem

Op maandagavond 18 mei jl. trok een kleine processie door de straten van Haarlem, van de St. Johannes de Doperkerk naar de Pastoor van Arskerk. Op een plechtige en waardige wijze werd het Allerheiligst Sacrament door pastoor Guus Hendriks en zo'n 30 gelovigen als een stille omgang van de ene kerk overgebracht naar de andere. De St. Johannes de Doperkerk >>

5

<

7

<

8

<

9

<

10

<

Foto: Ben Schutte

werd in juni gesloten en pastoor Hendriks wenste niet dat Onz'Heer als laatste werd overgebracht. Met klokgelui werd de processie bij de Pastoor van Arskerk begroet. De aanwezige parochianen hebben deze processie als zeer waardevol beschouwd, ondanks de soms gemengde gevoelens over de sluiting van hun parochiekerk. Deze processie was de dag nadat op zondag 17 mei Lifeteen Haarlem hun 75^e Misviering daar gevierd had en daarmee hun tijd in die parochiekerk afsloot en nu verder gaan in de Pastoor van Arskerk. >

11

> 11. Jong volk in de kathedraal

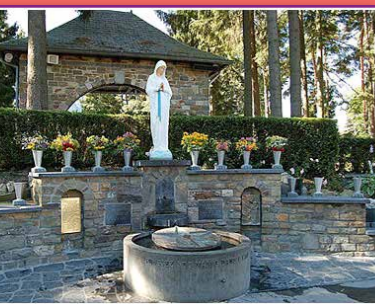
Zaterdag 13 juni namen ruim 500 tieners in de kathedraal deel aan de Bavodag, welke een geweldige opening kende. Tromgeroffel en de opzweepende ritmes van 'Batteria Unidos' zorgden ervoor dat niemand stil kon zitten, zelfs de bisschop had moeite de ritmes te weerstaan. Abseilers uit de koepel en een geweldige vuurshow maakten duidelijk dat het vuur van de Heilige Geest zat er goed in. Onder de titel 'Wat bezielt je' konden de kinderen in gesprek gaan met 12 mensen, die werken en leven vanuit een bijzondere bezieling. Diepgaande gesprekken soms over keuzes in je leven. Ook de bisschop bleek gespreksgenoot. Zo was er een jongen die het maar niet snapte waarom de bisschop nooit een trainingspak droeg. Ook werd hem gevraagd of hij ook wel eens patat at. (En wat is het antwoord? – red.) Ook was er gelegenheid de kerktorens te beklimmen en een tocht over de gewelven van de kathedraal te maken, spannend en soms ook eng... Aan het einde van de dag was er een gebedsdienst waarin alles wat er die dag beleefd was bij elkaar kwam. >

12

< 12. Migrantengemeenschappen

Amsterdam telt op ruim 820.000 inwoners 180 nationaliteiten. Dat vertaalt zich ook in katholiek Amsterdam. Die kent een aantal zogeheten migrantengemeenschappen. Op 18 juni kwamen vertegenwoordigers van deze gemeenschappen bijeen om de banden met elkaar en met het bisdom aan te halen en gemeenschappelijke vragen te bespreken. Het zijn opvallend bloeiende en boeiende gemeenschappen, zoals de Engelstalige parochie *Blessed Trinity*, met 650 kerkgangers op zondag, en de Poolse parochie waar wekelijks in de St. Pauluskerk zo'n 500 gelovigen bijeenkomen. Andere gemeenschappen zijn minder talrijk of heel beginnend, zoals de Oegandese (Baganda)gemeenschap. Onderwerpen als financiële problemen, gebrek aan een duidelijke pastorale leiding, cultuurverschillen, huwelijken van ongedocumenteerden, enzovoorts zijn aan bod geweest bij deze bijeenkomst. >

13

< 13. Banneux bedevaart

Van vrijdag 28 augustus t/m dinsdag 1 september organiseert het Banneux Comité een bedevaart naar het Belgische bedevaartsoord Banneux, niet ver van de grens bij Maastricht. Een van de bussen is speciaal ingericht voor mensen in een rolstoel. Dagelijks wordt u een programma aangeboden met de H. Mis, ziekenzegen, lichtprocessie, persoonlijke gesprekken en natuurlijk goed verzorgde maaltijden in het restaurant. De ongeveer 80-100 deelnemers ervaren deze bedevaarten als "thuiskomen" en "verrijkend". Wanneer u dit zelf eens wil ervaren, bent u (ziek of gezond) van harte welkom. Met de reizen gaan ook verzorgenden mee, die de deelnemers helpen. Info: banneux.bisdomhaarlem@outlook.com of bij Eva Onderwater (0279-569966) >

14

< 14. Bijzonder beeldje op tentoonstelling

Een van de beroemdste beeldhouwwerken van de christelijke oudheid is eind dit jaar in Amsterdam te zien in de Nieuwe Kerk bij een tentoonstelling over Constantijn de Grote. Het beeld stelt een jonge Romeinse herder voor met een lam op zijn schouders. Het dateert van omstreeks het jaar 300. 'Il Buon Pastore' behoorde tot een groep antieke werken die door paus Clemens XIII (1758-1769) werden aangekocht voor de Vaticaanse collectie (van de Vaticaanse Musea). <

Nieuwe zangbundel voor kinderen enthousiast ontvangen

Kom en zing!

Zingen zal ik zing-zang, heel mijn leven lang! Veertig kinderen zongen dit vrolijke lied tijdens de presentatie van *Kom en zing!*, een bundel met geloofslieden voor kinderen, op zaterdag 30 mei in de parochiekerk van Nieuw-Vennep. Na jarenlange voorbereiding kon het eerste exemplaar van het zangboek overhandigd worden aan emeritus-hulpbisschop J. van Burgsteden. Hij toonde zich erg verheugd over deze bundel en zei dat de liederen die je als kind leert, een leven lang met je mee kunnen gaan en je kunnen helpen om je geloof levend te houden.

Heel enthousiast is ook Sandra Fase die, samen met haar man Rob, leiding geeft aan het kinderkoor *De Geluksvogels* in Nieuw-Vennep. Ze was nauw betrokken bij de samenstelling van *Kom en zing!* Een plaatselijke opticien was bereid om de aanschaf van dertig boeken voor haar koor te bekostigen! Sandra: "De eerste keer dat we uit de boeken gingen zingen was een feest: de verrukking van de kinderen, zo mooi om te zien! Ze zeiden tegen elkaar dat ze wel voorzichtig moesten doen, want ze willen nog honderd jaar uit die mooie boeken zingen! Ook hoorde ik dat er ouders zijn die een eigen boek voor thuis willen aanschaffen."

Veelzeggend is ook de foto die een moeder uit Almere de avond na de presentatie ons stuurde. Haar kinderen zongen de liederen die ze 's middags geleerd hadden, thuis nog eens, samen met hun 'knuffeldierenkoor'.

Op de www.komenzing.nl is een uitgebreid verslag van de presentatie te vinden en meer informatie over de bundel. Ook kan de bundel via deze website besteld worden. <

Bert Stolwijk

Moderne kunst in de kerk

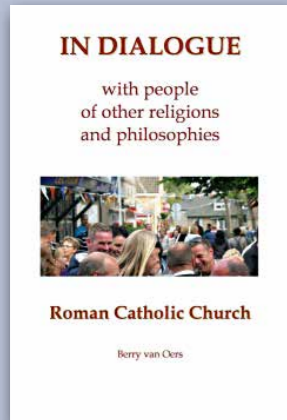
Van alle kunstvormen was de Kerk door de jaren heen een grote mecenas, opdrachtgever en initiator. Of het nu muziek betrof, architectuur, beeldhouwwerken, schilderijen. Ook in de moderne tijd. Dit boek is een eerbetoon aan moderne kunst in (katholieke en protestantse) kerkgebouwen. Maar ook aan de parochies en gemeenten, die opdracht gaven voor deze kunst, en aan de kunstenaars, die deze kunst vervaardigden. Waar in Nederland steeds minder mensen naar de kerk gaan, bleef moderne Nederlandse kunst in de kerk aanwezig. Dat is wat dit boek wil aantonen, een boek dat in opdracht van de voormalige Stichting Kerkelijk Kunstbezit in Nederland, welk in 2012 vanwege het opzeggen van een overheidssubsidie als zelfstandige instelling werd opgeheven en bij Museum Catherijne Convent werd ondergebracht. In het boek zijn in een serie van artikelen verschillende soorten kunstvoorwerpen beschreven in kerkgebouwen uit het gehele land. Naast een korte beschrijving van het kerkelijk leven in Nederland van de afgelopen 25 jaar (door rk-theoloog Frank Bosman) als inleiding en context, wordt aandacht besteed aan de beeldende kunst, aan de kunstenaars zelf (enkele interviews) en tot slot de kunst zelf als onderwerp. Zo wordt in "Nieuwe altaren voor een nieuwe tijd" de herinrichting van de St. Josephkerk (Alkmaar) besproken. Mieke Schobbe is geïnterviewd over haar werk in de genadekapel van Heiloo en de twee kapellen in de St. Jan de Doperkerk in Langedijk. In een uitgebreid artikel worden diverse, bijzondere tentoonstellingen die de afgelopen jaren in de Vredeskerk in Amsterdam gehouden zijn om hedendaagse kunst en religie te verbinden, beschreven. Ook het kunstwerk op het plein voor deze kerk wordt genoemd. En in een artikel over kerkraden bleef glaskunstenaar Jan Dibbets' werk in de Abdij van Egmond (de kapittelzaal) en de St. Nicolaaskerk (Amsterdam) niet onopgemerkt. Kortom, een boek voor kunstliefhebbers en voor de genoemde parochies wellicht...

Hedendaagse kunst in Nederlandse kerken 1990-2015. Van Jan Dibbets tot Tinkebell
 | J. de Wal e.a. (SKKN) | ISBN 9789462261129 | www.lecturisbooks.nl | € 29,50

In dialoog met andere godsdiensten

Begin juni publiceerde de Nederlandse Bisschoppenconferentie een boek over 50 jaar dialoog van de Rooms-Katholieke Kerk met andere (wereld)godsdiensten, samengesteld door dhr. Berry van Oers (medewerker van het secretariaat van de RKK in Nederland). Deze dialoog is van start gegaan vijftig jaar geleden met de verklaring *Nostra aetate* (Tweede Vaticaans Concilie). Dit uitstekende overzichtswerk, in de Engelse taal geschreven, gaat in op de grondslagen, de doelen en de praktijk van deze dialoog. De Pauselijke Raad voor de Interreligieuze Dialoog in Rome beveelt de publicatie aan: "Het is [onze] hoop dat door lezing en verdieping van de inhoud van deze publicatie de lezers meer geneigd zijn om de interreligieuze dialoog te bevorderen", zo staat te lezen in een brief van 27 februari 2015 als voorwoord opgenomen. Onze emeritus-hulpbisschop, Mgr. Jan van Burgsteden, zal u dit boek ook zeker aanbevelen, want onder zijn verantwoordelijkheid is dit boek tot stand gekomen. Het is misschien geen camplectuur maar wel een boek goed om te lezen (de kosten kunnen 't lezen niet tegenhouden) om u te verdiepen in waarom dialoog met mensen van een ander geloof belangrijk is voor de Kerk, voor de parochie, voor u.

In dialogue with people of other religions and philosophies | Berry van Oers
 | ISBN 9789090290812 | bestel@rkk.nl | € 10,00 (excl. verzendkosten)

ontwerp en productie van
 magazine | krant | boek
 huisstijl | folder | website
 scherpste prijzen voor drukwerk

novente
 vormgevers

www.novente.nl

DENK JE EROVER PRIESTER TE WORDEN?

Kijk eens op www.tiltenberg.org of kom langs op De Tiltenberg!

Grootseminarie St. Willibrord
 Zilkerduinweg 375
 2114 AM Vogelenzang
 tel. 0252 345 345
 www.tiltenberg.org

Wilt u de priesteropleiding steunen?
 Uw gift is zeer welkom op rek.nr.
 NL64 INGB 000 000 5464
 t.n.v. Het Grootseminarie

DE TILTENBERG

VREEKER BEGRAAFPLAATSSERVICE

www.begraafplaatservice.nl

Padverhardingen	Grafdelven
Groenbeheer	Graven ruimen
Boomverzorging	Op- en herbegraven
Beschoeiingen en keurwanden	Grafkelders
Oplossingen voor grondwateroverlast	Urnen bestemmingen
Knekelputten	Aanleg en uitbreiding
Grafbekisting, loopplanken en transportkar	Renovatie en herindelung
Natuursteen, Grafmonumenten	Onderhoudswerkzaamheden

De Hout 47, 1607 HB Hem
 T: 0228-544484 • F: 0228-544651

BETROKKEN
 DUURZAAM
 VERNIEUWEND

Met zorg betrokken

UITVAARTVERZORGING
A. DE JONG

sinds 1966 een vertrouwd gezicht voor een uitvaart vanuit het bisdom

persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.

voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337
 Cliostraat 42, 1077 KJ Amsterdam, dejong@uitvaart.nl
www.amsterdamuitvaart.nl

lid van de BGNU uitvaartverzekeringen

Bouwadvies Groot Holland

Zelfstandig onderdeel van de Monumentenwacht Noord-Holland. Wij zijn gespecialiseerd in:

- Aan- en verkoopkeuringen
- Meerjaren onderhoudsplannen
- Adviezen over vergunningen en subsidies
- Kostenramingen en begrotingen
- Begeleiding, toezicht en opleveringskeuringen
- Bestekken en werkschrijvingen

T: 075 6474586 F: 075 6474593
 info@bouwadviesgroot-holland.nl

Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
 Postbus 379, 1520 AJ Wormerveer

Bavo-onderscheiding Mirjam Spruit en Emile Duijsens

Wereldjongerendagen Krakau 2016

De volgende editie van de Wereldjongerendagen (WJD) wordt in 2016 gehouden in de Poolse stad Krakau. Circa 100 jongeren uit ons bisdom reizen volgende zomer naar Polen via Praag en Auschwitz (20 juli t/m 2 augustus 2016). De eerste WJD was op palmzondag 1984 toen paus Johannes Paulus II jongeren uit de hele wereld uitnodigde om naar Rome te komen. Hier kwamen zoveel jongeren op af, dat er nu eens in de twee à drie jaar ergens op

de wereld de WJD worden georganiseerd met vele miljoenen deelnemers.

Het belooft in 2016 een bijzondere editie te worden: de zalige Johannes Paulus II is jarenlang aartsbischof van Krakau geweest, en in zijn 'thuisstad' komen we bijeen. Het thema is: *'Gelukkig die barmhartig zijn, want zij zullen barmhartigheid ondervinden'* Mat 5, 7.

Presentatieplekken gezocht!

Bent u geïnteresseerd in een presentatie over de WJD voor de jongeren (15-30 jaar) in uw parochie? Neem dan contact op met Marius van der Knaap via: mvanderknaap@bisdomhaarlem-amsterdam.nl of telefonisch: 023-5112635 (di t/m vr).

